

Művelődés – Népfőiskola – Társadalom

A MAGYAR NÉPFŐISKOLAI TÁRSASÁG KIADVÁNYA – 2021/1

„Jobb polgárt, jobb hazafit, s jobb embert nevelni, ez a népfőiskola célja” (Móricz Zsigmond)

- **A népfőiskola csodákra képes**
- **A tanuló demokrácia alapító okirata**
- **2021: a digitalizáció kihívásai**

Tartalom

Új (be)kezdés	3
Ma még nagyobb a felelősségünk, mint valaha	4
A népfőiskola csodákra képes	12
A Magyar Népfőiskolai Társaság kiemelt programjai 2021-ben	15
Egy új kezdet a nemzetközi munkában	17
Új tervek a nemzetközi együttműködésben	19
Az élethosszig tartó tanulás egyes kulcsterületei	21
Közgyűlés 2021	31
Bemutatjuk a Tanácsadó Testületet	32
Az EAEA fő témája 2021-ben: a digitalizáció	37
DigitALAD Digitális felnőttképzők: A felnőttképzők felkészítése a digitális világra	39
Ha nem tanulunk, akkor nem lesz demokráciánk	40
Nyugdíjasok képzése interneten, COVID idején	45
A Jászkun kerület első földmérő és vízépítő mérnöke	46
Földmérő a térképen	48
A Bedekovich Emlékév 2021-ben is folytatódik Jászfényszarun	49
„ÉLET VIDÉKEN a COVID – 19 alatt és után”	51
Elemzés	52

A Magyar Népfőiskolai Társaság folyóirata

A Beszélgetés a diófák alatt fotói készítette: Gazdag Ferenc
Felelős kiadó az MNT elnöksége
Felelős szerkesztő: Bardócz-Tódor András, az MNT elnöke
Szerkesztő: Mihályfi Márta
Tördelőszerkesztő: Kit Bt.
A megjelenést támogatta: Mindszentkálláért Alapítvány

Szerkesztősége: 8282 Mindszentkállya, Jókai u. 40.
www.nepfoiskola.hu
marta@nepfoiskola.hu

ISSN: 1218-1455

Új (be)kezdés

Előző lapszámunkban addig a kérdésig jutottam el bevezető gondolataimmal, hogy ki, mi a Magyar Népfőiskolai Társaság?

A tovább már nem halogatható választ a Társaság elnöksége néhány online találkozó során megadta, közösségünk soron következő feladatait a lehetőségekhez képest meghatározta: a Magyar Népfőiskolai Társaság a hazai civil értelmiségi közösség fontos intézménye volt eddig is és küldetése annak lennie a jövőben is.

Így van ez annak ellenére, hogy mai napság „rossz időket élünk, rossz csillagok járnak...” Mi azért mégis reménykedünk, mi több, szilárdan hiszünk egy olyan jövőben, ahol valódi esélye lehet a lelki, testi, szellemi boldogulásra minden honfitársunknak. Legáltalánosabb értelemben ezen munkálkodunk, amikor betöltjük azt a szerepet a magyar társadalomban, amit alapidokumentumaink tanúsága szerint vállaltunk. Ezen dolgozunk, a legszélesebb körben keresve hozzá a munkatársakat, de a legszigorúbb értékrend alapján válogatva meg őket.

Támogatjuk tagszervezeteinket, kezdeményezzük a rövid- és hosszútávú programalkotást, közös mederbe tereljük a közös szándékokat. Latba vetjük közös munkánk eredményét és nemzetközi mértékkel mérve is megvizsgáljuk.

Sok ember, sok szándék, sok munkakedv várja, hogy mederbe tereltessék. A szabadművelődés területén ez a mi feladatunk. Csak ismételni tudom, hogy ami feladatot az Úristen kirendel számunkra, ahhoz a szükséges eszközöket is biztosítja.

Hogy ez mennyire így van, ebben a lapszámában olvasható.

Bardócz András

Ma még nagyobb a felelősségünk, *mint valaha*

Ez a kijelentés, ha tetszik megállapítás, gyakran hangzott el az év első heteiben, és alapozta meg azt a szándékát a Magyar Népfőiskolai Társaság elnökségének, amivel elindította januárban a saját belső képzéseit, a rövid és középtávú programjainak megtervezését, lendületet és bizakodást adtunk saját magunknak – merthogy ma máshonnan nem is meríthetnénk.

Közös volt az elhatározás, minden kétkedés, bizonytalankodás nélkül. Beláttuk, nincs miért tovább rágódni azon, vajon kik, hogyan és miért tették tönkre a Magyar Népfőiskolai Társaságot (bár ezekre a kérdésekre pontosan és tényszerűen tudjuk a válaszokat) - hiszen óriási tartalékaink, értékeink vannak, emberileg és szakmailag egyaránt, és ezt óvni kell, vigyázni rá és élni vele.

Erő és elszántság volt a januári indításban, elnökünk újévi, tagoknak szóló levelének záró gondolatai is mozdulásra készítettek sokunkat:

„Mi a helyzet mármost a személyünkre vonatkozó tudásunk szubjektív, vagy objektív voltával? Ez a kérdés kiterjeszhető a családunkra, baráti körünkre, akár egész nemzetünkre, vagy az emberiségre. Ez az, amivel tisztában kell lennünk, mint Társaságnak is, ha szeretnénk, hogy komolyan vegyenek bennünket és ne úgy nézzenek ránk, mint holmi beteg, vagy zavarodott elméjű emberre. Térbeli helyzetünket tudjuk. Az idő most van, mondhatnám: itt az idő. Ki, mi a Magyar Népfőiskolai Társaság? ...”

A készülődés körülményei maradandó összefoglaló megnyilatkozásra készítették Trencsényi Imrét, aki ennek a lapnak hosszú ideig szerkesztője volt és programjainkról avatott szellemmel és lélekkel tudósított mindig:

„... a magam részéről inkább csak azokat a történelmi körülményeket szeretném fölidézni, amelyek egyenesen „népfőiskoláért kiáltottak!”

Jól tudjuk, hogy a két világháború közti agrárnyomor közbeszéd tárgya volt a magyar társadalomnak minden olyan rétegében, amely nem épp az elhallgatásában volt érdekelt. Népfőiskolai aktivistákat nyilvánvalóan nem kell emlékeztetni a népi írókra, agrárközgazdászokra, lelkészekre, jezsuitákra, közigazgatási reformerekre, akik élesztették és/vagy gyakorlatba ültették a (dán és finn példákra hivatkozó) népfőiskolai gondolatot.

Átmeneti virágzást hozott az 1945-ös társadalmi változásnak a politikai pluralizmust is felcsillantó csalóka ígérete. Az 1980-as évek végének oldódó légkörében bizonyára nem csak én találok olyan (újságíróként) olyan falusi emberekkel, akiknek ilyen vagy olyan párt által szervezett népfőiskola alapozta meg emberi és állampolgári öntudatát. (Embere válogatta, ki mennyit őrzött meg ebből, amikor már csak egyetlen párt maradt.)

Jellemző példa a népfőiskolák sorsának 1948 utáni alakulására, hogy még a fogalommal is csak 1980-ban találkozhattam először. Amikor egy gömöri zsákfalú helytörténeti gyűjteményét volt alkalmam kulturális újságíróként megcsodálni, egyik kísérőm súgva mutatott a gyűjtemény létrehozójára, aki egyébként iparörként dolgozott az Ózdi Kohászati Üzemeknél: „Laci népfőiskolás volt Sárospatakon...”

(Igen, a gömörszőlősi É. Kovács Laci bátyánkról van szó.)

A magyar népfőiskolai mozgalom igazi „aranykora” az 1989–1990-es fordulat körül köszöntött be. Egyáltalán nem volt ez független attól a politikai folyamattól, amely nemzetközi szinten a világpiac egységesülésére, a kétpólusú hatalmi rendszer lebontására irányult, hazai viszonylatban pedig a polgári világhoz való felzárkózás szándékát jelentette. E szándékban szerencsésen találtak gazdasági és világnézeti béklyóikban feszengő polgári elemek és az állam hajóját „szelvénybe” fordítani akaró reformszocialisták. (Népfőiskolai körben talán elég emlékeztetünk Benda Kálmán és Glatz Ferenc szövetségére.)

◀ Benda Kálmán 1988-ban, a Magyar Népfőiskolai Társaság alapításának évében, annak első elnökeként

Nem feledkezhetünk meg természetesen a nyugati demokratikus államok és nem-kormányzati szervezeteik közreműködéséről sem. Magyar civil aktivisták és szakemberek dániai, hollandiai népfőiskolai és szakmai képzéseiről, a mezőgazdasági nagyüzemből a privatizáció folytán kihulló munkaerő szakképzésére vállalkozó Kishantosi Vidékfejlesztési Központ nemzetközi háttéréről, a Német Népfőiskolai Szövetség sokoldalú szakmai és anyagi támogatásáról és nem utolsósorban az uniós „felzárkóztató” programokról – mint például a PHARE LIEN „alapképzés felnőtteknek” projekt dán–szlovén–magyar együttműködésben való fejlesztéséről és finanszírozásáról.

Ez a projekt (számomra ma is érthetetlen okokból) két sikeres év után elhalt, bár célkitűzése változatlanul aktuális: az alulképzett (nem kis részben funkcionális analfabéta) falusi cigány lakosság kommunikációs és adott esetben közismereti képzése hihetőleg még sokáig a nem formális módszertanú civil szervezetekre marad.

Természetesen nem gondolom, hogy ez az egyetlen társadalmi csoport, amely igényli (ha tudja, ha nem) a civil szakmai szervezetek empatikus szerepvállalását. Egykori szerkesztőként e – remélhetőleg éledező– közös gondolkodás több szereplőjének munkaterületét is említhetném, de azért találkozunk a „felhőben”, hogy maguk az ötletgazdák emlétsék.

Napjaink kihívásait kevésbé ismerem, mint a fentebb soroltakat. Legalábbis azokat, amelyekre civil válasz adható. Már amennyiben adható. Jelenleg ugyanis (enyhén szólva) nem észlelem „politikai prioritásként” a leszakadó rétegek és a szerepét kereső értelmiség egymásra találásának előmozdítását.”

Ács Sándorné pedig magával ragadóan érzem gazdagon, de mégis a történeti tényeket felsorakoztatva írt a tagszervezetek számára egy levelet, aminek mindenképpen helye van most itt is:

„Kedves Népfőiskolás Barátaim!

A Magyar Népfőiskolai Társaság egy vérvivaros, megszenvedett évszázad vége felé, egy ígéretes korszakban – 1988-ban alakult a dán népfőiskolák „grundtvigi” hagyományaira épülő, és az ezek alapján létrejött két világháború közötti magyar népfőiskolák értékeinek felelevenítésére.

A cél: *tudást, kultúrát adni az embereknek ott, ahol ehhez nincs hozzáférésük.*

„Jobb polgárt, jobb hazafit, s jobb embert nevelni, ez a népfőiskola célja...” (Móricz Zsigmond a népfőiskolai mozgalomról)

A Magyar Népfőiskolai Társaság első elnöke Dr. Benda Kálmán történész, akadémikus maga is a Tatai Népfőiskola igazgatója volt 1938-tól. Szigeti Tóth János akkori főtítkárral és Mihályfi Mártá-

val a Népfőiskola Intézet vezetőjével indították el az újraéledő népfőiskolai mozgalmat, mely része volt a rendszerváltás körüli szellemi ébredésnek.

A Magyar Népfőiskolai Társaság a magyar értelmiség legjobbjait nyerte meg arra, hogy eldugott kis falvakba is eljuttassák a tudást, kultúrát. Többek között fáradhatatlanul járta a falvakat Dr. Barsi Ernő néprajztudós, teológus és hegedűművész – a magyar népi kultúráról, nemzeti kultúráról oktatta hallgatóit. Beethovent, Mozartot játszott a falvak népének és magával ragadta őket.

◀
Barsi Ernő

(Fotó: Krizsán Csaba, kisalfold.hu)

Az Ő hatására is indultak be Hantoson a népzenei, néptánc csoportok – melyek részévé váltak Hantos kulturális életének, és elkápráztattak hazai és külföldi vendégeket egyaránt.

A Magyar Népfőiskolai Társaság komoly munkát fektetett be a nemzetközi kapcsolatok kiépítésébe, melynek eredményeképpen tagjainak egyedülálló külföldi tanulmányutakat szervezett azokba a nyugat európai országokba, ahonnan népfőiskolai, felnőttoktatási tapasztalatokat tudtak hazahozni. Többek között Németország, Hollandia, Dánia, Svédország, Anglia, Lengyelország fogadta csoportjainkat.

Hatalmas segítség volt ez egy olyan társadalom számára, mely éppen akkor hagyta maga mögött a szovjet diktatúra évtizedeit. Tapasztalatszerzés, őszinte beszélgetések a demokratikus társadalmak gyakorlatából – a Vasfüggöny lehullása után – ablakot nyitottak a világra, és segítettek a magyar demokrácia kialakulásában.

De nem csak a népfőiskolai munka, a megszervezett hazai és külföldi programok voltak a fontosak – hanem az a szellemiség is melyet a Magyar Népfőiskolai Társaság vezetői képviseltek. Széleskörű tudásuk – történelemtől, társadalomról, kultúráról – nemzetközi kitekintésük, és az önzetlen szolgálat, a belőlük áradó szeretet egy új minőséget teremtett, mely sokakat magával ragadott.

Én magam az Ő hatásukra váltam agrármérnökből népfőiskolai vezetővé – mert ennek a munkának láttam értelmét. Én magam minden szempontból nagyon sokat kaptam a Magyar Népfőiskolai Társaság munkája révén.

Ma is meggyőződésem, hogy az értelmiség felelős a nemzetért, a közösségért, melynek tagja. Ha a rendszerváltás után mindenki így gondolta volna, ma Magyarország egészen más módon lenne.

Korszerű, naprakész tudás, kifinomult kultúra nélkül nincs boldogulás, nincs egészséges társadalom.

Az évek, évtizedek során azonban szembesülnünk kellett azzal, hogy az ország egymást követő vezetői, kormányai hideg távolságtartással kezelik a Magyar Népfőiskolai Társaságot. Egyre inkább az volt a benyomásunk, hogy nem érdekük az, hogy az emberek „okosak” legyenek, rálátásuk és ráhatásuk legyen a folyamatokra, sőt éppen ellenkezőleg, még a gondolattól is „kiveri őket a víz”.

2010-ben ugyan felcsillant a remény, hogy a fiatal rendszerváltó párt, mely nevében hordozza a demokráciát – megindítja a magyar társadalom számára kívánatos folyamatokat – azonban ez a remény hamar elhalt, amikor kiderült, hogy mások a célok, mint amit hittünk.

Nehéz volt megélni ezeket az éveket, legjobbaink nem is bírták feldolgozni a felfoghatatlan eseményeket. A Kishantosi Ökológiai Mintagazdaság elpusztítása, a Magyar Népfőiskolai Társaság ellehetetlenítése vezetett el 2016-ban Bolye Ferenc, majd 2019-ben Dr. Szigeti Tóth János halálához

▲ **Bolye Ferenc**
Fotó: Feol.hu

▲ **Szigeti Tóth János**

Most itt állunk árván, egyedül – egy soha nem látott újabb kihívással, a pandémiával, és az ahhoz kötődő bezártsággal és tehetetlenséggel szembesülve.

Hiszem, hogy bármi történt is az elmúlt évtizedekben, a Magyar Népfőiskolai Társaság üzenete ma is ugyanaz. Tudásra, kultúrára, emberi közösségre van szüksége az embereknek ma még inkább, mint bármikor. Az Amerikai Egyesült Államokban 4 nappal ezelőtt történtek (lövöldözés a Capitoliumban – szerk.) napnál világosabbá tették, hogy ha az értelmiség nem vezet jó értelemben a társadalmat, akkor megteszik azt félőrült, vagy örült maffiavezérek, álhírekkel, összeesküvés elméletekkel, uszítással.

Ma tehát még nagyobb a felelősségünk, mint valaha. Le kell ráznunk magunkról a dermedt félelmet, és visszatérni a gyökerekhez, legjobbjaink szellemiségéhez, és megtalálni azokat az új utakat, melyen gondolatot válthatunk, tudást adhatunk, kultúrát építhetünk.

Hiszem, hogy Dr. Benda Kálmán, Dr. Szigeti Tóth János, Bolye Ferenc is ezt várják tőlünk.

Azt javaslom, hogy ne várjuk meg a pandémia végét, hiszen ha a gyerekek tudnak online tanulni, akkor mi is használhatjuk ezeket a csatornákat.

Az ingyenesen letölthető „Zoom” program lehetőséget ad a virtuális találkozásra.

Javasolom, hogy aki szívesen venne részt egy ilyen kötetlen virtuális találkozásban, beszélgetésben, az töltsse le ezt a programot, és írja meg nekem, hogy milyen e-mail címre kéri a meghívást. Ha tetszik az ötlet – vágjunk bele! Megkérem Mártát, hogy ha tetszik Neki az ötlet, szervezzük meg együtt ezt az új találkozást.

Szeretettel üdvözlök mindenkit, és egy igazán boldog új évet kívánok mindannyiótoknak!

Ácsné Éva

Megszerveztük és elindultunk, továbbmentünk az utunkon.

Januárban és februárban egy-egy szakmai tanácskozást tartott az MNT a tagszervezeteivel a virtuális térben, amelynek során elkerülhetetlen volt a közelmúlt éveinek, hónapjainak az elemzése, enélkül nélkül nehéz lett volna előre, illetve tovább lépni.

Két-három nagyobb szervezet kényszerből megszűnt, többen választották az elvek és a valódi népfőiskolai értékek helyett a pénzt, jónéhányan vannak „hibernált” állapotban, de az erős mag aktív maradt és teszik a dolgukat, még ha a körülmények és a feltételek erősen korlátok közé is szorítják őket.

Az elemzéshez hozzá tartozott az is, hogy számba vegyük azokat a népfőiskolai programokat, amelyek kiemelten fontosak és sikeresek voltak az elmúlt harminc évben, és amelyekre különösen nagy szükség volna még ma is. Nem az a megdöbbenő, hogy sok ilyen programunk volt/van, hanem az, hogy még mindig ugyanannak a célcsoportoknak ugyanazokra a tematikákra, tartalmakra van szükségük, mint évtizedekkel ezelőtt.

Csupán néhány kiemelt program ezek közül:

- tartós munkanélküliek számára készült népfőiskolai képzés
- felnőttkori kompetencia képzés, valamennyi kompetencia területen
- kiemelt programként a demokratikus és aktív állampolgár képzés
- egészségnevelési, testi/lelki életmódviteli program
- roma felzárkóztató programok
- komplex programok idősek számára
- a klasszikus aranykalászos és ezüstkalászos gazdatanfolyamok,
- vállalkozó nők
- falukutatás
- önkéntesség a kultúrában, művelődésben

Azt valamennyien beláttuk a beszélgetéseink során, hogy a képzési módszereken annyiban változtatni kell, hogy a körülmények kihívásai ne bénítsanak le bennünket – lásd a költségvetési és pá-

lyázati támogatások annullálását, vagy a pandémia okozta kényszerű bezártságot, elzárást családtól, baráttól, kisebb nagyobb közösségektől, a munkahelyektől.

A népfőiskoláknak is képessé és alkalmassá kell válniuk arra, hogy az internet világában a mai számítástechnikai lehetőségekkel élni tudjanak és online programokat tudjanak kínálni a rászorulóknak.

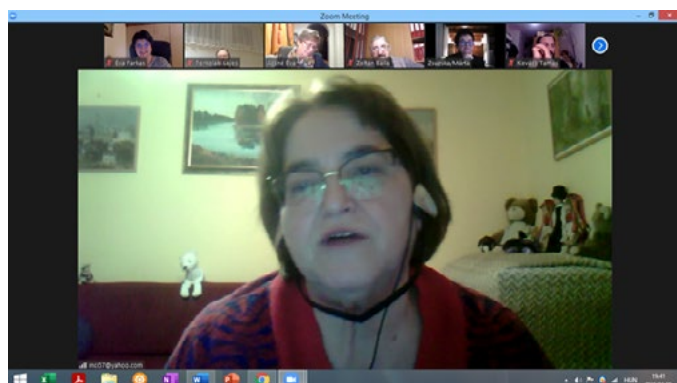
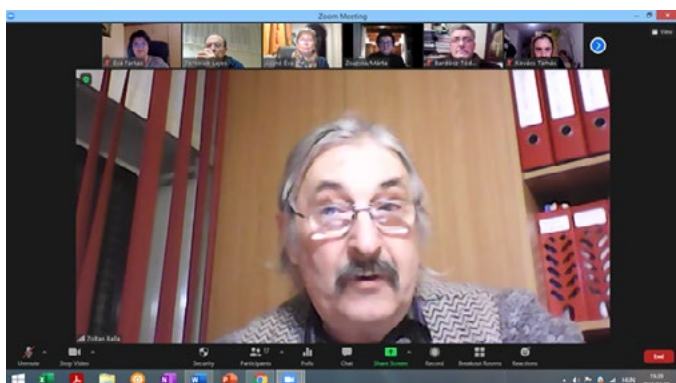
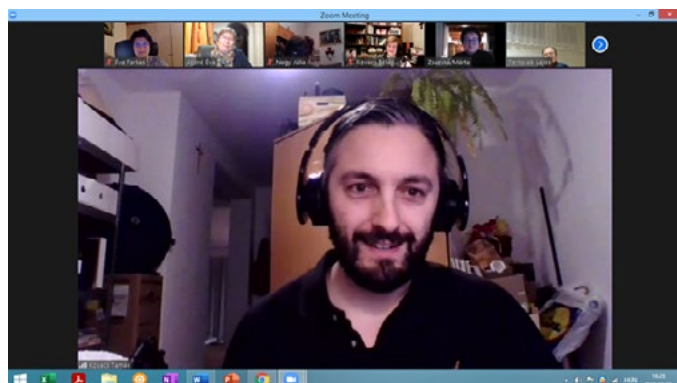
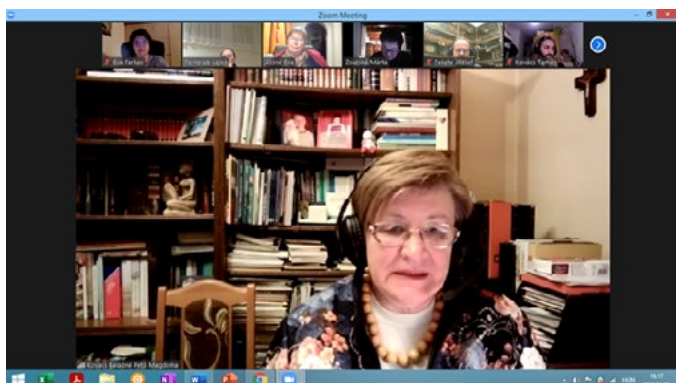
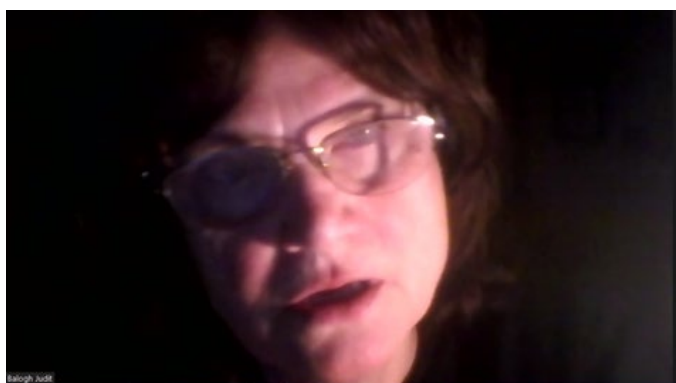
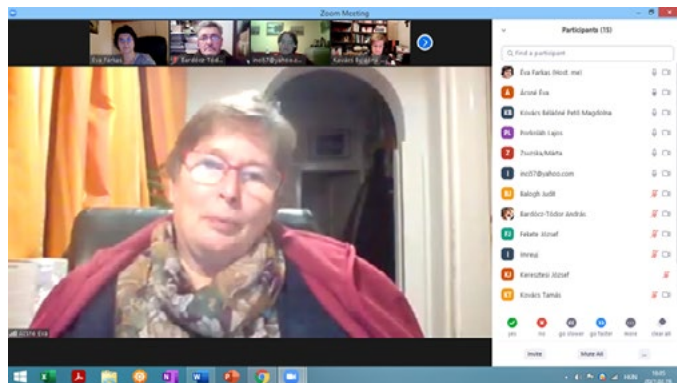
Ugyan semmi nem helyettesítheti a személyes találkozásokat, kapcsolatokat, különösen a népfőiskola szellemiségének gyakorlásában nem – de a világ változik és számunkra az jelenti a valódi kihívást, hogy az ilyen típusú változások közepette hogyan tudjuk megőrizni a népfőiskola igazi értékeit. Mert szükség van rá, az kétségtelen – Magyarországon talán még jobban, mint eddig bármikor.

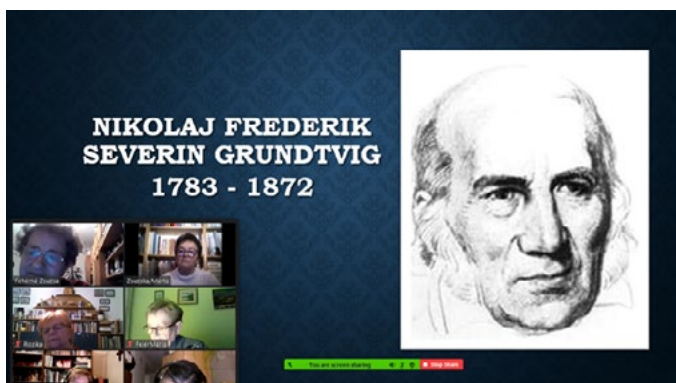
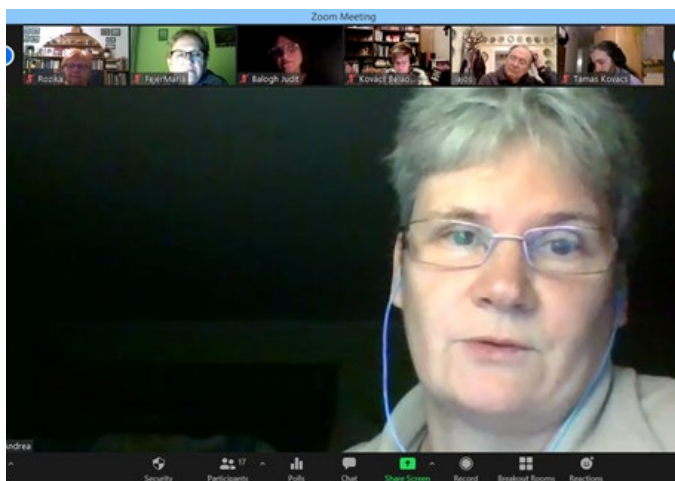
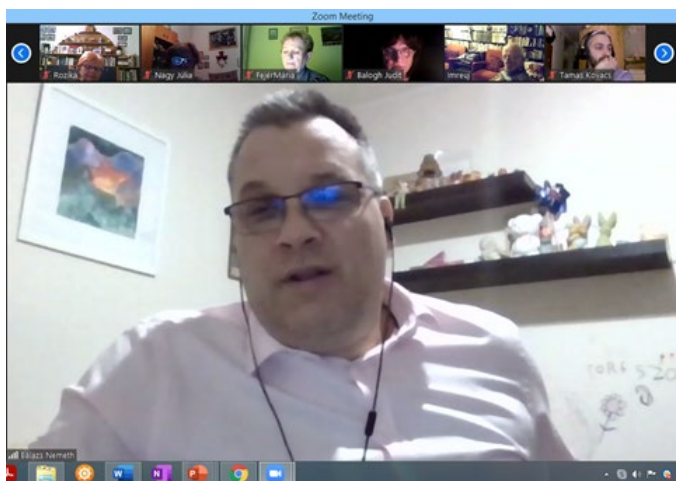
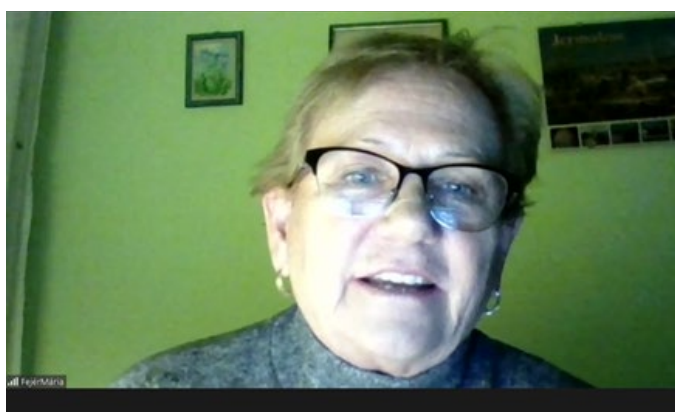
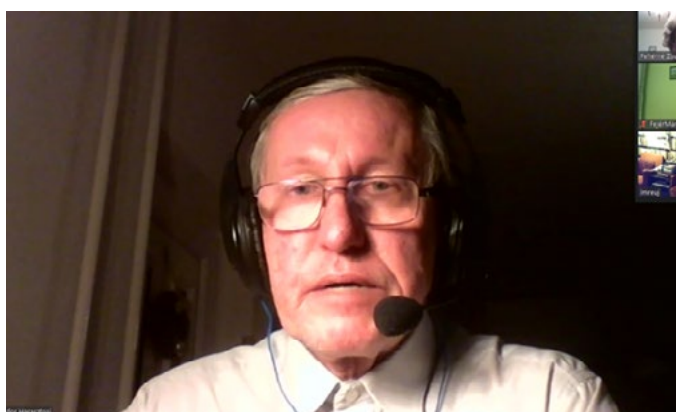
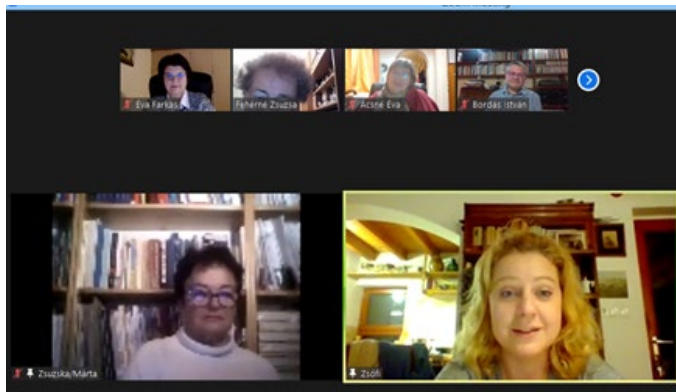
Sok mindent mérlegre téve született az a mindenki által elfogadott javaslat, illetve döntés, hogy a Magyar Népfőiskolai Társaság, mint országos civil szervezet a továbbiakban elsősorban módszertani szakmai szervezatként működjön – belső szakmai képzésekkel, a digitális képzés módszertanának megismertetésével, hazai és nemzetközi partneri együttműködések kialakításával, országos konferenciák szervezésével, helyi népfőiskolák munkatársainak felkészítésével, virtuális pályázati tanácsadó rendszer kiépítésével.

Hosszú és fáradtságos munka lesz ez, de már elkezdtük és néhány hónap alatt komoly lépéseket tettünk meg: jelentősen megfiatalított elnökséget választott a márciusi közgyűlésünk, két online szakmai továbbképzést tartottunk a digitális oktatás módszertani és technikai ismereteiről népfőiskola vezetőknek és feltártuk, megvitattuk a felnőttképzés aktuális (cseppet sem tanulóbarát, sőt inkább riasztó) hazai törvényi hátterét.

A legkitűnőbb szakemberek álltak mellénk és segítik, segíteni fogják a munkánkat.

Mihályfi Márta

A népfőiskola **csodákra képes**

Az 1992-ben alakult Mezőföld Népfőiskolai Társaság közel 30 éves munkája során az egyik leg sikeresebb programunk a mezőgazdaságból kikerült tartós munkanélkülieknek a Fejér Megyei Munkaügyi Központ felkérésére 1999-ben szervezett 6 hónapos program volt. Szabad kezet kaptunk a program felépítésében, így minden tudásunkat, tapasztalatunkat beleadhattuk. Legfőbb célunk az volt, hogy a népfőiskola egyedi módszereivel segítsünk ezeknek a nehéz helyzetbe került embereknek kiutat találni. A dán népfőiskolák grundtvigi elveit alkalmaztuk programunkban.

Bolye Ferenc, társaságunk alapító elnöke 1990-ben – a Magyar Népfőiskolai Társaság pályázatát elnyerve – a világ első népfőiskoláján, a dániai Rodding Hojskole-n tanult. Itt ismerkedett meg a Grundtvig püspök szellemiségére épülő dán népfőiskola egyedi módszereivel.

◀
N.F.S. Grundtvig

N.F.S. Grundtvig (1783-1872) a dán történelem kiemelkedő alakja volt. Az általa megálmodott népfőiskoláknak nagy szerepe volt a dán demokrácia kialakulásában. Felismerte, hogy nem elég az Alkotmány – az embereknek tudásra, és megfelelő képességekre van szüksége ahhoz, hogy tevékenyen részt vegyenek a társadalom életében, működtessék a demokráciát. *„Az volt a célja, hogy kiemelje a népet a szegénységből... „Elhatározta, hogy főiskolát alapít a népnek. Ezt az iskolát a hétköznapi embereknek szánta. Meggyőződése volt, hogy a hétköznapi emberekben a tanult rétegek által nem is sejtett erők szunnyadnak, és ezeket az erőket fel kell szabadítani.” (Oivind Arnfred -1995 „Ahol az ember odafigyel a szomszédjára” c. film)*

A Kishantosi Népfőiskola célja az volt, hogy amennyire ez a magyar körülmények között lehetséges, alkalmazzuk az oktatásban a „grundtvigi” elveket és módszereket. Ezek szolgálják ugyanis a legjobban a személyiség kibontakozását, ezek képesek arra a csodára, melyre a hagyományos tanterv, tananyag központú oktatás nem.

Mik is ezek az elvek?

Az emberek egyenrangúsága, a tudások egyenrangúsága. A népfőiskolán a tanár és a diák egyenrangú partnerek. A tanár egy segítő barát, aki vezeti a diákat a megismerés és a felismerés útján, de úgy, hogy közben Ő is tanul. A diák saját tudása, élettapasztalata beépül a közös munkába. Az egyenrangúság abban is megnyilvánul, hogy mindenkit olyannak fogadnak el, amilyen. Senkit nem különböztetnek meg. Mindenkit a saját képességeihez mérnek. Így mindenki sikeresnek és értékesnek tarthatja magát.

Az oktatás eszköze az „élő szó”, ami a grundtvigi felfogásban a párbeszédet jelenti. Egy-egy téma feldolgozása közös gondolkodás eredménye. Ez a közös gondolkodásra, a másik ember elfogadására, a másik érveinek megértésére való képesség nélkülözhetetlen egy egészséges társadalom működéséhez.

„Az élet iskolája” – Grundtvig szerint súlyos hiba, ha az iskola csak a szakmai ismereteket tanítja. Meggyőződése volt, hogy a fiatal felnőtteknek az élet teljességét kell megmutatni a maga szépségében és gazdagságában. Ezért a kultúra, a történelem, a természet csodáinak megismerése fontos eleme a népfőiskolai oktatásnak.

„A történelmi dimenzió” fontossága. Grundtvig, aki történész is volt – arra tanított, hogy csak az képes megtalálni a helyét a világban, aki tisztában van történelmi dimenzióival, aki tudja, hogy honnan jött és hová tart. Ugyanez igaz a társadalomra is. (Ha a magyarok képesek lennének tanulni a saját történelmükből, akkor nem ragadnának bele az elhibázott, tragédiáról tragédiára bukducsoló sorsba, hanem képesek lennének egy új fejezetet nyitni, és megteremteni azt a világot, amellyel mi is beléphetnénk a világ legboldogabb országai közé.)

„A szabadság a szellem lételeme” – a szellem szabadsága, a népfőiskolák szabadsága a grundtvigi elvek legfontosabbika. Ez azt jelenti, hogy Dániában az állam támogatja a népfőiskolákat, biztosítja a működésükhöz szükséges forrásokat (a költségek egy részét a diákok fizetik), de nem szól bele abba, hogy mit, és hogyan tanítsanak. Maguk döntenek a programokról legjobb tudásuk szerint – és ebből a szabadságból születnek a csodák.

„A dán népfőiskolákon nincs dolgozat, felelés, osztályzás, és nincs vizsga.” Bizonyítványt sem ad, mert nem ez a célja. A tudást kapják a diákok. Ebben a félelem, és stressz nélküli iskolában mindenki a saját öröme, saját meggyőződéséből tanul.

Bár bizonyítványt nem ad a dán népfőiskola, mégis előnyt jelent ha valakinek az életrajzában benne van, hogy népfőiskolán tanult.

„Nem a halott betűből, hanem élő szóval, élménnyel” tanít a népfőiskola. Ezért alapvető módszer, hogy amit csak lehet, a maga valóságában mutatnak meg a népfőiskolán. Ha a szalamandra a téma, elolvassák a könyvben, amit tudni lehet róla, megnézik a képeket, aztán kimennek a patakhoz, és a diákok kezébe teszik a szalamandrárt. Vagy például amikor az osztrigáról tanulnak, akkor kimennek nagy vödörrel a tengerhez, és tele szedik osztrigával, majd a konyhán elkészítik maguknak vacsorára.

„A közösség ereje és öröme” – a népfőiskola arra is megtanít, hogy az „én” mellett a „mi” is fontos. A közösségben való lét, a közös alkotás, egymás segítése, megértése – fontos társadalmi képességek.

A népfőiskola szabad, öntudatos, cselekvő, de másokra is odafigyelő embereket nevel, akik tisztában vannak saját értékeikkel, képességeikkel.

Hogyan tudtuk ezeket az elveket a tartós munkanélküliség béklyójában vergődő, anyagi gondokkal, kilátástalansággal küzdő vidéki emberek megsegítésére alkalmazni?

A 450 órás program 6 hónapon át tartott, és bár nem volt bentlakásos, de rendszeres és hosszú együttléteket biztosított. Volt idő megismerni egymást, sokat beszélgetni.

A program felépítésében példaképünk Dr. Barsi Ernő néprajztudós, népfőiskolai tanár tanítását is alapul vettük. Ő arra tanított, hogy ha a népnek adni akarunk, csak a gyökerekről, és csak a legjobbat szabad adni. Az előadók kiválasztásában ezt vettük figyelembe. Igaz, hogy nehéz helyzetű embereknek szóló programot terveztünk, de éppen ezért még fontosabb volt, hogy csak a legjobbat adjuk.

A tanfolyam címe „Korszerű mezőgazdasági ismeretek”

Helyszíne: a Kishantosi Kastély impozáns környezete

Mivel a résztvevők addigi életüket a mezőgazdaságban töltötték, és oda reméltek visszakerülni, a program gerincét a mezőgazdasági ismeretek adták színvonalas előadókkal a programban partnerként résztvevő 6 szervezet részéről. Beépítettük a biogazdálkodást, a környezetvédelmet is. A szakmai témák mellett a természetvédelem, a magyar történelem és kultúra értékei, a nemzetközi kitekintés is része volt a programnak. Dr. Barsi Ernő lenyűgöző előadásában a magyar népi kultúra, nemzeti kultúra értékeivel ismerkedtek meg a hallgatók. Ernő bácsi Mozartot, Beethovent is odavarázsolta a hegedűjével. Az élmény, hogy valaki csak nekik hegedül – mélyen megérintette a résztvevőket. A 450 órából 150 óra gyakorlat biztosította, hogy a maga valóságában is megismerhessék a tanultakat. A népfőiskolát körülölelő Kishantosi Ökológiai Mintagazdaság jó lehetőséget adott a gyakorlati bemutatókra.

Végül, de nem utolsósorban a program része volt 4 kirándulás is. Kodály Zoltán tanácsát követve elmentünk Északra, Délre, Keletre, Nyugatra egy-egy nagy kirándulásra. Ő ugyanis azt mondta, hogy „az ország akkor a tiéd, ha ismered, ha lábad érintette a földjét, ha beszéltél az ott élő emberekkel.” Voltunk például Lábatlanban az ország első Bio Pékségében, ahol a tulajdonos Ollé Sándor fogadott minket finom bio pizzával, és Ő mutatta be a bio pékséget. Elmondta, hogy hogyan sikerült kigyógyulnia súlyos betegségéből a teljes kiőrlésű bio kenyerek fogyasztásával. Elmentünk Ópusztaszerre is a történelmi emlékparkba, megnéztük a Feszty körképet. Hazafelé az alföldi tájon keresztülhaladva szavaltam Petőfi Sándor „Az Alföld” című verséből. Nagy taps tört ki a végén. Ez a nap igazán a miénk volt. Nagyon közel kerültünk egymáshoz.

A program során nagyon-nagyon sokat beszélgettünk a sorsukról, a felelősségükről, és arról, hogy hogyan tudnak saját maguknak segíteni. Minden előadót arra kértünk, hogy elegendő időt hagyjon az adott témáról való beszélgetésre.

Nekünk magunknak is nagy öröm és nagy élmény volt ez a program, melynek eredményeként a résztvevők 80%-ának megoldódott a sorsa.

Zimmermann József, a Fejér Megyei Munkaügyi központ igazgatója a záró ünnepségen azt mondta, hogy a legnagyobb siker az, hogy visszaadtuk ezeknek az embereknek a hitét, hogy hasznos tagjai lehetnek a közösségüknek, kiutat találhatnak nehéz helyzetükből.

A legnagyobb visszaigazolás az volt, amikor a Munkaügyi Központ szervezésében ez a csoport egy diplomás munkanélküliekből álló csoporttal együtt vett részt egy programon. Amikor a beszélgetéshez értünk, csak az én csoportom tagjai szóltak hozzá magabiztosan, okosan. A diplomások nem mertek megszólalni.

Végül zárszóként egy történet: Sok-sok évvel később talákoztam Sárbogárdon az egyik hallgatóval, aki elmesélte, hogy súlyos baleset érte. Megrúgta egy ló, megvakult az egyik szemére. Amikor elkezdtem sajnálkozni, mosolyogva mondta, hogy „Ne aggódj, hát megtanítottál, hogy ne adjam föl, tegyek magamért.” és már sorolta is hogy hány állata van, mi mindennel foglalkozik.

Ez a program bizonyíték volt arra, hogy a népfőiskola csodákra képes, képes megmutatni az embereknek a gyönyörű világunkat, egymást, és saját értékeiket, tehetségeiket, saját erejüket.

Bár a dán népfőiskola nem ad bizonyítványt, de a mi programunk résztvevői az alábbi szép oklevelet kapták a program zárásakor:

Ács Sándorné

alelnök

Magyar Népfőiskolai Társaság

A Magyar Népfőiskolai Társaság kiemelt programjai 2021-ben

A Művelődés – Népfőiskola – Társadalom c. szakmai folyóirat több évtizedes múltja tekint vissza. A Magyar Népfőiskolai Társaság eddig évi 4 alkalommal megjelent kiadványát most – a beszűkült anyagi lehetőségek miatt – mindössze évi 2 alkalommal, on-line formában tervezzük megjelentetni. (Bibó Népfőiskolai Alapítvány segítségével)

A felnőttképzési tevékenység szabályozása 2021-ben – online előadás és konzultáció (2021. március 26.). Szakértő Dr. Farkas Éva

A Magyar Népfőiskolai Társaság ezzel a konzultációval indítja el online programsorozatát népfőiskoláknak, civil szervezeteknek, olyan témákat kiválasztva, amelyek érintik, segítik az egyes szervezetek munkáját. Ilyen alapvető fontosságú kérdés az, hogy mennyire vagyunk tisztában a munkánk hátterét meghatározó és befolyásoló, jelenleg hatályos törvényekkel, amelyek több változáson estek át az elmúlt években.

A 2013. évi LXXVII. törvény 2020. évi módosításai alapvető változásokat hoztak a felnőttképzésben. 2020. szeptemberétől – néhány kivételtől eltekintve – minden iskolarendszeren kívüli képzés a felnőttképzési törvény hatálya alá tartozik és bejelentés alapján folytatható. Az előadás a felnőttképzési tevékenységre vonatkozó legfontosabb jogszabályi követelményeket tekinti át.

A Magyar Népfőiskolai Társaság elsősorban a civil szervezeteket kívánja támogatni a felnőttképzési tevékenységükkel kapcsolatos felmerülő kérdéseik közös megbeszélésének lehetőségével, de szeretettel várja a művelődési házak érdeklődő munkatársait is.

Az előadás és konzultáció során érintett témák:

- a felnőttképzési tevékenység jogi háttere
 - a felnőttképzési tevékenység értelmezése
 - a felnőttképzési törvény hatályán kívül eső tevékenységek
 - a bejelentés alapján szervezett képzések
 - az engedély alapján szervezett képzések
 - a bejelentés és engedély megszerzésének lépései és követelményei
 - a bejelentés alapján folyó felnőttképzés dokumentációs és adminisztrációs követelményei
 - az engedély alapján folyó felnőttképzés dokumentációs és adminisztrációs követelményei
- a résztvevők által megosztott tapasztalatok, kérdések, kihív

Az online oktatás lehetőségei és módszertana – online műhelymunka (2021. április 15.) Szakértő Dr. Farkas Éva

A pandémia időszaka minden oktatási szervezetet és oktatót kihívások elé állított. Az elmúlt időszak azonban bizonyította, hogy online formában is hasonlóan eredményes tanítási és tanulási tevékenységet lehet folytatni, mint személyes jelenléti formában. Ehhez azonban ismerni és használni kell tudni az online platformok lehetőségeit és az online oktatás módszertani sajátosságait.

A műhelymunka a Zoom platform adta lehetőségeket és néhány – az online oktatásban eredményesen és könnyen alkalmazható – módszertani megoldást mutat be, illetve kínál kipróbálási és tapasztalatmegosztási lehetőséget a résztvevők számára.

Nemzetközi on-line konferencia szervezése, melynek tervezett időpontja: 2021. június 17. A konferencia az MNT alapító elnökünk Szigeti Tóth János szakmai munkája előtt tiszteleg, és célja a volt, és a leendő nemzetközi partnerekkel való kapcsolatfelvétel. A konferencia kiemelt témája lesz a „Népfőiskolák a pandémia idején.”

„Beszélgetés a diófák alatt”: Vegyük számba dolgainkat – közéleti és szakmai beszélgetés. Országos népfőiskolai találkozó.

Rendezvényünk **2021. augusztus utolsó szombatján, 28-án Mindszentkállán kerül megrendezésre** bízva abban, hogy a személyes találkozásnak már nem lesz semmilyen akadálya.

Civil dialógus – szakmai fórum október első felében a felnőttképzés nemzetközi kiáltványáról, valamint a felnőttképzés aktuális hazai és nemzetközi kérdéseiről. Résztvevők: az iskolán kívüli felnőttképzés magyar civil szervezetei.

A nemzetközi pályázatok aktuális rendszere és feltételei. Felkészítő tréning népfőiskolák számára. Tervezett időpont: 2021. november.

Egy új kezdet a nemzetközi munkában

Az elmúlt harminc évben megtapasztalhattuk, hogy milyen fontos, emberi és szakmai szempontból egyaránt a nemzetközi együttműködés, és ebben a Magyar Népfőiskolai Társaság – nyugodtan mondhatjuk, hogy – országos viszonylatban is az élen járt.

Több okból bekövetkezett megtorpanás után újraindítjuk ezt a tevékenységünket is, beleértve a nemzetközi projektekben való partneri részvételt, hiszen régi partnereinkkel változatlanul kapcsolatban vagyunk, illetve a pozitív emléké közös múlt alapján könnyen építhető velük újra a régi együttműködés.

2021. június 17-én egy nemzetközi online szakmai tanácskozást tartunk – amelynek meghívott vendégei az MNT régóta ismert szakmai együttműködési partnerei lesznek Hollandiából, Dániából, Belgiumból, Németországból, és az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA - Brüsszel) vezetőségéből.

Szeretnénk megfelelően felkészülni erre a találkozóra, illetve szeretnénk úgy nyitni ezt a régi-új munkát, hogy tisztában legyünk a tagszervezeteink, hazai partnereink felkészültségével, kapacitásával, szándékaikkal, és viszonyulásukkal a különböző nemzetközi együttműködésekhez. A szándékunk ugyanis az, hogy minél több szervezetet vonjunk be az újra induló nemzetközi munkába.

Ennek feltérképezéséhez a legalkalmasabb módszert választottuk: online kérdőíves felmérést végeztünk el a tagszervezeteink körében. Az MNT elnöksége egy egyszerű szerkezetű és mindössze néhány fontos alapkérdésből álló kérdőívet hagyott jóvá, amely azonban a jövőre nézve alapvető információkat nyújt a különböző projektek és együttműködések kialakításához, és egy szakmai „katalógust” is ad témákban, feltételrendszerekben.

Kíváncsiak voltunk arra, hogy ki vett már részt nemzetközi együttműködési projektekben, és ha igen, milyen szerepben: főpályázóként, vagy partnerként?

Fontos azt is tudni, hogy milyen típusú nemzetközi együttműködésben dolgoztak eddig a megkérdezettek: határon túli magyarokkal, EU tagállamokkal, avagy mindkettővel?

A közeljövő együttműködésének kialakítására készülve azt kértük, hogy mindenki mérje fel – függetlenül attól, hogy részt vet-e már eddig nemzetközi projektben –, tudna-e a szervezetével jogi személyként a közeljövőben nemzetközi együttműködésben pályázó partnerre válni, uniós forrást fogadni, önerő nélkül?

Több szakmai tényezőre és a pályázati feltételek változásaira való tekintettel jónak láttuk megkérdezni, hogy igény tartanának-e egy nemzetközi együttműködésre felkészítő tréningre?

A különböző szakmai kapacitások között a legfontosabb az emberi tényező, a személyi feltételek megléte, ezért is kérdeztünk rá arra, hogy van-e/vannak-e nemzetközi programokban tapasztalt személy(ek) a szervezeténél, vagy környezetében (önkéntes, közvetlen munkatárs, külsős), és amennyiben igen, milyen nyelvismerettel rendelkeznek ezek a személyek?

Kíváncsiak voltunk a szervezetek szakmai irányultságára, ezért rákérdeztünk: milyen felnőttképzési, kulturális/művelődési területen rendelkeznek speciális tapasztalattal?

A fenti kérdést egészíti ki az az információ, ami az együttműködések kialakításának alapját jelenti, hogy milyen tematikájú projektben venne részt szívesen a szervezetével?

Az egyre erőteljesebben digitalizálódó világunkban pedig a projektmunkához nélkülözhetetlen ma már az, hogy rendelkezik-e a szervezet a nemzetközi pályázati munka kommunikálására alkalmas web felülettel?

A felmérés eredménye

A kérdőívet 53 elektronikus címre küldtük ki a tagszervezeteink, vagyis kizárólag civil szervezetek körében és 27 kitöltött kérdőívet kaptunk vissza. A visszaküldés százalékos aránya (51 %) mindenképpen meglepő adhat okot, ami egyúttal azt is jelzi, hogy nagy az érdeklődés a jövőbeni nemzetközi együttműködések kialakítása iránt a megkeresettek között.

A választ adók 70%-a vett már részt nemzetközi projektmunkában, de közülük mindössze két szervezet volt a főpályázó, tehát a támogatott projekt vezetője.

Jelentős többségben vannak azok a szervezetek, amelyek Európa keleti-nyugati feléből egyaránt találtak partnereket, nyolcan csak az EU valamelyik tagállamával, illetve egy szervezet határon túli magyarokkal valósított meg együttműködési projektet.

Ezek mögött a számok mögött nagyon komoly együttműködési tapasztalatok húzódnak meg, amit alátámaszt az a nyilatkozatuk is, hogy mindnyájan készen állnak részt venni egy újabb nemzetközi projektben, amelyhez mindössze öt szervezet mondta azt, hogy számukra szükségtelen az általános felkészítő tréning.

Jelenleg hat szervezet nem rendelkezik a válaszadók közül olyan munkatárssal/önkéntessel, akiknek van tapasztalatuk a nemzetközi munka területén, vagyis a szervezetek 72% -a megfelelő humán szakmai kapacitással most is rendelkezik egy azonnali projektindításhoz.

A nyelvismeretek körét döntő többségében az angol jelenti, de német, francia, orosz, sőt lengyel nyelvismeret is előfordul.

Nagyon színes a paletta, amelyen arról kaphattunk információt, hogy milyen felnőttképzési, kulturális/művelődési területen rendelkeznek speciális tapasztalattal a szervezetek.

Melyek ezek:

- biokultúra képzés; érett korúak számítástechnikai képzése
- művészetoktatás, egyházak szociális tevékenysége
- színház, drámapedagógia, báb, csoportfejlesztés
- projektmenedzsment, interkulturális ismeretek, pedagógus továbbképzés, szociális és önkormányzati dolgozók képzése, informatikai képzések, környezetvédelem, ökológia,
- kulturális örökség védelme, közösségszervezés, tréningek
- vállalkozói és női műhelymunkák
- vidékfejlesztés, hagyományörző népi és sportjátékok
- kompetencia alapú képzések, közösségi művelődés
- honismereti, mezőgazdasági kisvállalkozások feltérképezése, működése, kulturális értékmentés
- dán népfőiskolák, fenntarthatóság, biogazdálkodás
- hátrányos helyzetű fiatalok és felnőttek képzése
- cigány tanoda-program
- képzők képzése, nyelvképzés, egészséges életmód
- állampolgári aktivitás, hátrányos helyzetűek képzése, kutatás
- kulturális együttműködés

Mindenképpen harmonizálnak a válaszok az előző kérdés válaszaival, vagyis hogy milyen tematikájú nemzetközi pályázati programban venne részt szívesen a szervezetével? A válaszok tartalmukban kapcsolódnak az eddigi szakmai tapasztalatokhoz, azonban kiegészülnek néhány különösen aktuális tematikával.

Ezek a következők:

- Hétköznapi magatartás a fenntarthatóságért, civil erő és felelősség, andragógia és pedagógiai jó gyakorlatok, szociális segítő munkában dolgozók mentális felkészítése
- fiatalok bevonása, felnőttek szociális rehabilitációja a járvány után a művészetek eszközeivel, felnőttkori tanulás online módszerrel
- bio-kiskert az otthonunkban
- felnőttképzők digitális kompetencia fejlesztése
- demokráciára nevelés
- közösségi cselekvés, állampolgári aktivitás és jogok, kutatási kulturális alapú település fejlesztés témában

Megállapítható, hogy szakmailag felkészültebbek a szervezetek, mint technikailag – a válaszadóknak csaknem a fele nem rendelkezik megfelelő digitális felülettel a projektmunkához, és a meglévő eszközök sem feltétlenül elégségesek ehhez.

A felmérés eredménye összességében pozitívnak mondható, hazai kulturális intézményi, szervezeti összehasonlításban mindenképpen.

Bátran állíthatjuk, hogy civil szervezetként – a válaszadók földrajzi elhelyezkedését illetően - országos lefedettséggel, szakmai felkészültséggel, konkrét elképzelésekkel készen áll a Magyar Népfőiskolai Társaság a nemzetközi projektek indítására és a különböző együttműködések kialakítására.

Új tervek a nemzetközi együttműködésben

Ahogy az lapunk jelenlegi számából több cikk kapcsán is látszik, a Társaság új elnöke és elnöksége számos területen igyekszik aktualizálni a tevékenységeket, kapcsolatokat. Ebben a Szigeti Tóth János által hosszú évekkal ezelőtt megkezdett és kiemelkedően sikeres nemzetközi együttműködések építése sem kivétel.

Ennek előmozdítása érdekében az elnökség nemzetközi referenst választott tagjai közül Jeney Zsófi személyében, aki többek között hosszú éveken keresztül segítette Szigeti Tóth János az Európai Felnőttképzési Társaság (EAEA) elnökeként végzett munkáját, számos Grundtvig programban vett részt és igen elkötelezett abban, hogy azt, a szakmai életét és személyes fejlődését is meghatározó élményt, amit a nemzetközi munkába való bekapcsolódás adott számára, a Társaság látókörében dolgozó más szakemberek is átélhessék.

Az elnökség ez év márciusában úgy döntött, hogy a munka első lépéseként az új elnökséget és elnököt, illetve az MNT aktuális, nemzetközi munkára mozgósítható erőforrásait kellene bemutatni azok számára, akik már Szigeti Tóth János elnöksége alatt is a Társaság partnerei voltak. Az online találkozóra 2021 június 17-én kerül sor, ahol a bemutatkozáson túl rövid tapasztalatcserét is szervezünk a világjárvány felnőttképzésre gyakorolt hatásairól és arról, hogy hogyan segítheti az új helyezthelyez való alkalmazkodást a felnőttkori tanulás, illetve milyen módszerekkel érhetik el a képzők a felnőtt tanulókat.

A találkozón egyúttal bemutatjuk a résztvevőknek Dr. Németh Balázst, a Pécsi Egyetem docensét, az MNT jelöltjét az EAEA új elnökségébe – aki az EAEA június 22-én megrendezendő tisztújító közgyűlésén méreteti meg majd magát.

A Magyar Népfőiskolai Társaság új tervei és felnőttképzési jó gyakorlatok a világjárvány alatt

– online szimpózium –

Időpont: 2021 június 17., 16.00-18.00 CEST

Szervező: a Magyar Népfőiskolai Társaság frissen megválasztott elnöksége

Moderátorok: Jeney Zsófi (elnökségi tag), Thomas Hunter (oktatási szakértő)

16:00-16:15 Köszöntő, az új elnökség és elnök bemutatkozása, néhány szó röviden az MNT jelenlegi hazai helyzetéről, általános terveiről – Bardócz Tódor András, MNT elnök

16:15-16:30 A 2020-ra tervezett, Szigeti Tóth János emlékére rendezett konferencia újra tervezése – Thomas Hunter, oktatási szakértő

16:30-16:45 Az MNT új tervei a nemzetközi együttműködés területén, az új partnerségek kialakítása érdekében – Jeney Zsófi, MNT elnökségi tag

16:45-17:30 Nemzetközi jó gyakorlatok a felnőttképzésben a pandémia idején. (nemzetközi előadók felkérés alatt)

17: 30-17:40 Társaságunk és az Európai Felnőttképzési Társaság – Németh Balázs, a Pécsi Egyetem docense

17:40-17:50 Összefoglalás – Thomas Hunter

17:50 – 18:00 Zárzó – Ács Sándorné, MNT alelnök

A programot online, a ZOOM applikáció keretei között tartjuk majd, amelyre minden tagszervezetet, együttműködőt és érdeklődőt szeretettel várunk!

Regisztráció ezen a linken (<https://forms.gle/AYAvYn6dGMzDpBxt5>) vagy emailben (marta@nepfoiskola.hu) lehetséges 2021. június 10-ig. A ZOOM találkozó linkjét a regisztrációkor megadott email címre küldjük majd ki.

A találkozó munkanyelve angol.

A COVID világjárvány és a felnőttképzés egymásra gyakorolt hatásáról számos érdekes és aktuális anyag érhető el, amelyeket a találkozót megelőző tájékozódás részeként is javasolunk.

**„A személyes együttműködés ellehetetlenülése alapjaiban érinti a felnőttoktatást”:
Delfi-vizsgálat a Covid19-világjárvány azonnali és várható hatásairól.**

A szerzők kvalitatív online felmérés elvégzése céljából több mint ötven nemzetközi felnőttoktatási szakértőt kerestek meg 2020 áprilisában és májusában, és arra kérték őket, hogy szolgáljanak információkkal, észrevételekkel és tanácsokkal, valamint fogalmazzák meg elvárásaikat. A megállapítások szerint ugyan számos hasonlóság van az országok között, de sok a különbség is. Egyértelmű, hogy a felnőttoktatási szakemberek jelenleg is az általuk példátlanul tartott válság következményeit próbálják megérteni. (Forrás: Bajka Györgyi – EPALE)

A teljes tanulmány nyilvánosan elérhető a Springer kiadó honlapján, angol nyelven *“The lockdown of physical co-operation touches the heart of adult education”*: *A Delphi study on immediate and expected effects of COVID-19* címmel az alábbi linken: <https://rdcu.be/ckYOU>

**Hogyan használják fel a városok a nem formális és informális tanulás erejét
a COVID-19 válsághelyzetben?**

A COVID-19 járvány által érintett országok szinte mindegyikében a városok a fertőzések epicentrumai. A járványhelyzetben a városok több ágazatot átfogó forrásokkal, gazdag eszköztárral ösztönzik, támogatják és fejlesztik a különböző nem formális és informális tanulási kezdeményezéseket az oktatás, a tanulás folyamatosságának biztosítása érdekében. A nem formális és informális tanulási kezdeményezések lehetőségeket kínálnak a hátrányos helyzetű közösségek elérésére, valamint a rugalmas és hatékony programok megszervezésére. Ezek a tanulási formák jól alkalmazkodnak a gyorsan változó körülményekhez, például a COVID-19 vírus okozta járványhelyzethez, és hatékonyan kiegészíthetik, vagy megerősíthetik a formális vagy nem formális oktatás keretében szerzett tudást. Az UNESCO Egész életen át tartó tanulás Intézete (UIL) által kiadott tematikus kiadvány célja, hogy az egészségügyi válság alatt jó gyakorlatok bemutatásával segítse a döntéshozókat és az oktatástervezőket a nem formális és informális tanulás kezelésében. Nemcsak megosztja a korábbi gyakorlatokat és felvázolja a válság tanulságait, hanem konkrét intézkedéseket javasol a politikai beavatkozások tervezéséhez. (Forrás: Kovácsné Péter Éva – EPALE)

A teljes tanulmány elérhető az UNESCO digitális könyvtárában, angol nyelven, *How cities are utilizing the power of non-formal and informal learning to respond to the COVID-19 crisis* címmel az alábbi linken: www.shorturl.at/xBKT7

Eszközök a távolléti oktatásban

Az OECD 2020 tavaszán a távolléti oktatásra való átállás támogatása végett olyan online felületeket gyűjtött össze, melyek lehetővé teszik az oktatás és tanulás online térben való folytatását. A gyűjteményben tematikusan jelennek meg a különböző oldalak, melyeknél többek között a nyelv, a célcsoport és a fejlesztési terület (kognitív, interperszonális vagy intraperszonális készségek) is fel van tüntetve, így célirányosan kereshetőek a felnőttképzéshez kapcsolódó oldalak. A legtöbb ajánlott oldal angol nyelvű, ugyanakkor például a Khan Academy esetében a felület egyes részei magyar nyelven is elérhetőek. A tematikus gyűjtemény mellett egy összefoglaló is készült olyan digitális eszközökről, melyek alkalmasak az online kommunikáció, tanulásszervezés és kollaboráció támogatására. (Forrás: Czirfusz Dóra – EPALE)

A teljes összeállítás elérhető az OECD oldalán, *Supporting the continuation of teaching and learning during the COVID-19 Pandemic* címmel az alábbi linken: www.shorturl.at/astFM

Az elmúlt számunkban indítottuk el lapunk alapítóját, az MNT egykori elnöke iránti tiszteletből azt a rovatot, ami az ő nevét viseli.

Egy olyan tanulmányt teszünk közzé most az írásaiból válogatva, ami nem került bele a 2020-ban megjelent poszthumusz tanulmánykötetbe. A több mint tizenöt évvel ezelőtt írt tanulmány aktualitása döbbenetes – főleg az itthoni viszonyrendszerben. Akik tisztában vannak azzal, hogy milyen törvényi háttérrel, milyen iskolán kívüli felnőttképzés létezik (?) ma Magyarországon, ők az írást olvasva legkevesebb el kell gondolkojdjanak azon, hol is tartunk, mit (nem) csinálunk, mit kellene csinálnunk?

Szerk.

Az élethosszig tartó tanulás egy-egy kulcsterületei

a.) Alapkészség-fejlesztés felnőttkorban

Az alapvető készségek egyenlősége

Kjell Rubenson az alapkészségekhez való hozzáférés alapvető érték dilemmáival és etikájával foglalkozik egyik írásában. Az egész téma bevezetéseként fontosnak tartom néhány megállapítása közreadását.

Rubenson fő problémának látja: az élethosszig tartó tanulás gondolata harmadik generációs felvetésének egyik lényeges, új jellemvonása az, hogy az az egyént állítja a középpontba. A három fontos alrendszer az állam, a piac és a civil társadalom viszonylatában vizsgálja az élethosszig tartó tanulás három generációját. Az első generációs felvetés, amit az UNESCO indított el, a non-profit szervezeteket állította a középpontba, míg a második leértékelte az állam szerepét, s a piac került a főszerpbe, szinte kizárva a szereplők közül a civil társadalmat.

Az élethosszig tartó tanulás harmadik generációs dokumentuma a *Memorandum* (2000) a hármasság „közös felelősség”-ét hangsúlyozza. De vajon hogyan kell értelmezni, hogy az élethosszig tartó tanulás jelenlegi koncepciója az egyén saját felelősségét hangsúlyozza a tanulás tekintetében? Ahogy Rubenson idézi: az ajánlás szerint „a tanulás egy egyéni projekt”, „saját személyes vállalkozás”. Az a veszély fenyeget szerinte, hogy az élethosszig tartó tanulás mint társadalmi közjó mellőzést szenved, illetve a társadalmi szükségletekkel kapcsolatos morális elvárást az egyéni választási lehetőség fogja helyettesíteni és szentesíteni. A kutatók a társadalmi egyenlőtlenségek vizsgálata során egyre gyakrabban használják az „alapvető képességek egyenlősége” kifejezést. Lélektanilag azt tartják a legnagyobb gondnak, hogy a népesség különböző csoportjai, melyek meghatározott feltételek között élnek, „sorsszerűnek” fogadják el a feltételeket azért, mert nincs elképzelésük méltányos, elfogadható alternatíváról.

Az élethosszig tartó tanulást Rubenson szerint három igen fontos tulajdonság jellemzi:

1. Az élethosszig tartó tanulás vonatkozik minden tanulásra a bölcsőtől a sírig.
2. Az élet egészére kiterjedő tanulás (life-wide learning) annak elismerése, hogy a tanulás a legkülönbözőbb helyszíneken és tereken zajlik.

3. Az élethosszig tartó tanulás a tanulást állítja a középpontba az oktatás hagyományos felfogása helyett. Mindezt kopernikuszi fordulatnak tartja Rubenson, mert az oktatás körül leszűkült gondolkodást felváltja a tanulóval foglalkozó stratégia.

Az alapkészségek egyenlőségéhez való jog

Rubenson megdöbbenőnek tartja, hogy az IALS¹ kutatás szerint a fejlett országokban, amelyek jól megalapozott oktatási képzési rendszereket működtetnek, a felnőtt lakosság közel egynegyede nem éri el a kívánatos olvasás-írás-számolás képesség szintjét (ún. 3. szint, az érettségi megszerzésével). A szerző szerint fontos összefüggés állapítható meg az írás-olvasás-számolás képességében megmutató különbségek és a gazdasági különbségek hasonlósága között. Rubenson szerint egy másik aspektust is érdemes vizsgálni: a társadalmi különbségek nagyságrendjét az egyes országokban. Az adatok alapján három kategóriát állít föl:

Az észak-európai országok, ahol ezek a különbségek a legkisebbek
Németország, Hollandia, Belgium, ahol ez a különbség nagyobb
És a harmadik, ahol ez a legnagyobb: az angolszász országok

Feltételezése szerint az alapkészségekben mutatkozó egyenlőtlenségek a nemzeti szinten kialakított struktúra jellemző részét alkotják és összefüggenek a jóléti társadalom kormányzati kurzusaival. A liberális jóléti kormányzás a különbséget úgy kezeli, mint a népesség csökkent jóléti szintjét, és az alapképzésben való részvétel növelését a piac feladatának tartja. A szociáldemokrata kormányzat jobban értékeli és ösztönzi az állam és a piac együttműködését, és több feladatot hárít az államra a részvétel növelésében. Az IALS kutatás arra a következtetésre jutott, hogy a munkaadók az alacsonyabb képzettségi szinttel rendelkezők általános alapképzését alig támogatják. Az IALS vizsgálat az egyetemi végzettségűek és az alapiskolánál megállók között az USA-ban 16-szoros, Új-Zélandon 22-szeres különbséget talált, míg Svédországban és Hollandiában ez 5–6-szoros különbség. Ennek okát Rubenson abban látja, hogy az utóbbi országokban, de különösen Svédországban az állam nagyobb mértékben részesíti közfinanszírozásban a civil szektort, és olyan alapokat is biztosít, amelyeknek célja az alacsony iskolázottságuk motiválása a képzésre. Az országok nagy részében a képzési kínálatok lényegében a képzettebb rétegek igényei és motivációi szerint épülnek fel. Két tendencia figyelhető meg: az ellátás piaci alapon működő hatékonyságának növelése és az ún. kimeneti finanszírozás. Ezek alapján egyre nagyobb figyelem irányul az ún. nehezen megközelíthető rétegek bevonásának a kérdésére. Az oktatásban való részvétel lényegében a „család meghosszabbított” karja. A másik „meghosszabbított kar” a munka világa.

A munkahelyen és általában a munkán sokkal több múlik, mint feltételeznénk. Elsősorban a finanszírozás tekintetében jelentős a munkahelyek szerepe. Az IALS-ban megkérdezettek 40%-a jelezte, hogy a munkahely részben támogatta a képzést.

A jövőben egyes támogatási formák külön-külön történő fönntartása Rubenson szerint képtelenségnek tűnik. Az egyik ilyen a közszféra és a magánszektor hosszú távú szétválasztottsága. A másik a munkavégzésre irányuló képzés és a személyiségfejlesztés szétválasztottsága. Megnőtt az informális tanulás jelentősége. Egy kanadai vizsgálat (NALL) foglalkozott a felnőtt lakosság informális tanulásban való részvételével. Kimutatták, hogy a kanadai felnőttek 97%-a részt vesz valamilyen explicit informális tanulásban. Az informális tanulásban való részvételi időtartama messze meghaladja a formális tanulásét (formális: 1 óra/hét, informális: 15 óra/hét). Az összes kutatás egybehangzóan összefüggést mutat ki a társadalmi háttér és az életkor, valamint a formális tanulás között. Az informális tanulás esetén a történet más. A NALL adatai szerint az egyetemi diploma nélküliek és alacsonyabb iskolai végzettségűek több időt fordítanak informális tanulásra. A szervezett tanulási formákhoz viszonyítva a középkorosztály és az idősebbek részvételi aránya sem csökken olyan erőteljesen.

Számos kutató az informális tanulást azonosítja a vállalati munkával és tanulóval. Ugyanakkor a civil szervezetekben való részvétel, a képzési részvétel lehetősége egyik erőteljes motiválójává a tanulásnak.

A befogadó „tudás-társadalomban” a tanulás nem válhat az individuumok közötti versengés kérdésévé. – szögezi le Rubenson.²

¹ A kutató a felnőttkori írás-olvasás kutatásra utal. Literacy in Information Age, OECD, 2000

² Kjell Rubenson: Challenges and Limitations of Public Policy, 2001

Kétségtelen, hogy az EU-s szakértői munkacsoport alapkészségfejlesztéssel foglalkozó ajánlása (2003. november) a közoktatás kritikus helyzetének szenteli a fő figyelmet, de felnőttképzésre vonatkozó részében megállapítja:

„Minden felnőttet – de különösen a hátrányos helyzetűeket – képessé kell tenni arra, hogy kulcskompetenciáikat fejlesszék és fenntartsák egész életükön keresztül. A kulcskompetenciák területén sikeres jó gyakorlat jellegzetességeit az alábbiak szerint írhatjuk le:

1. Az egyes célcsoportok megközelítésében a szükséglet-kutatás és a világos célok megfogalmazása az egyik előfeltétele az eredményes kimenetnek.
2. A felnőttkori alapkészségek (számolás, írás, olvasás stb.) értékelése terén sürgős kutatások szükségesek, mivel a PISA módszerei a felnőttek körében nem adekvát módszerek.
3. A siker előfeltételének látszik a kulcspartnereket és a kormányzati intézményeket bevonó, olyan egységes felnőttoktatási infrastruktúra megteremtése, amely a régiós sajátosságokon alapszik. Lehetővé kell tenni, hogy a felnőttek a munkát és a tanulást kombinálják, munka-alapú képzést kell kínálni, s biztosítani kell a tanulmányok alatt pl. a gyermekfelügyeleti ellátást, s a képzés lehetőségét szabadidőben is.
4. A leghátrányosabb helyzetűek motiválását szolgáló kiút-keresési tevékenységekben biztosítani kell a tájékoztatást a formális és nem-formális hálózatok igénybevételével egyaránt – pl. klubokban, szakszervezeti összejöveteleken keresztül, a vállalatoknál, a bevásárló-központokban, az interneten, az utcaszínházakban, a helyi újságban történő hirdetésekben, a háztól-házig terjedő telefonhíváson és tájékoztatáson át.
5. A tanuló-központúság a tanuló igényeinek, mint első számú szempontnak a figyelembevételét jelenti valamennyi oktatási tevékenységben. A tananyag kialakításában a felnőtt tanulókkal történő megegyezés, a tanulási stílusok különbözőségének tudomásulvétele és a képzés megvalósításmódja a legbiztosabb stratégiák, hogy a képzési kínálat találkozzon a tanulók igényeivel, és a motiváció fenntartható legyen.
6. A tanulók mentorizálása, egyéni tanácsadó tájékoztatása kulcsszerepet játszik elsősorban a marginalizált csoportok esetében. Ez bizonyítottan hatékony gyakorlat az alapkészségekben nehézségekkel küszködő felnőttek képzésbe toborzásában. A szegényes oktatási tapasztalatokkal bíró és más marginalizált felnőttek, mint pl. némely etnikai csoportok tagjai feltételezhetőleg pozitívan viszonyulnak ahhoz a lehetőséghez, hogy „biztonságos” környezetben, bizalmasan lehet szót váltani nehézségeikről.
7. Nagyobb beruházás szükséges a tanácsadási és tájékoztatási szolgáltatásokba, hogy segítsék a tanulókat megtalálni és kialakítani a saját, személyes tanulási programjukat, és hogy megteremthető legyen az a támogatási struktúra, amely elősegíti a részvételt.
8. A képzési segélyekkel kapcsolatos kezdeményezések kulcsszerepet játszhatnak a részvétel és a fenntartható motiváltság elősegítésében.
9. Létre kell hozni egy országos szintű bizonyítványszerzési rendszert – biztosítva az alapkészségek értékelésének sokféle módját, beleértve a kreditrendszert és az előzetes tanulás beszámítását is.”³

b.) A demokratikus állampolgárságra képzésnek az oktatáspolitikai reformok középpontjában kell állnia

Meg kell teremteni a feltételeket ahhoz, hogy a demokratikus állampolgár-képzés lényegét tekintve kihalt, elszórtan mégis jelen lévő magyarországi gyakorlatát át lehessen tekinteni és értékelni abból a szempontból, hogy az mennyiben felel meg saját demokrácia jövőképünknek, a globalizáció és az Unió 2010-ig kitűzött oktatás és képzés fejlesztési céljainak, s hogyan lehet a szisztematikus fejlesztés programját kialakítani az Unió tagság és a nemzeti érdekek összefüggésében. Az EU 15-ök körében a demokratikus állampolgár-képzés terén nagyfokú különbségek tapasztalhatók, ugyanakkor könnyen feltárható azon országok és kormányzatok, szakmai szervezetek köre, amelyek a társadalmi–gazdasági élet más területein is, de a demokratikus állampolgár-képzésben is az élen járnak, s amelyeknek tapasztalatai a magyar hagyományok figyelembe vételével a jövő sikeresség érdekében hasznosíthatók.

Rövid ismertetőnkben az Unió legfontosabb törekvései összefoglalójával szeretném felhívni a figyelmet a demokratikus állampolgárképzés fontosságára.

³ Implementation of “Education & Training 2010” Work Programme Working Group „Basic Skills, Entrepreneurship and Foreign Languages” Progress Report November 2003

„A Miniszterek Bizottsága megállapítja:

A demokratikus állampolgárságra való képzés magában foglal bármilyen formális, nem formális és informális tanulási tevékenységet – ideértve a családi környezetet is –, amely képessé teszi az egyént arra, hogy élete során aktív és felelősségteljes állampolgárként cselekedhessen – mások jogainak tiszteletben tartásával;

A demokratikus állampolgárságra képzés jelentős tényező a társadalmi kohézió, a kölcsönös megértés, az interkulturális és vallások közötti párbeszéd, valamint a szolidaritás tekintetében, mivel támogatja a nemek közötti egyenlőség elvét, ösztönzi az emberek közötti harmonikus és békés kapcsolatok kialakulását, továbbá a demokratikus társadalom és kultúra védelmét és fejlődését szolgálja;

A lehető legtágabb értelemben vett demokratikus állampolgárságra képzésnek az oktatáspolitikai reformok és azok megvalósításának középpontjában kell állnia;

A demokratikus állampolgárságra képzés innovációs tényező az oktatási rendszerek szervezése és menedzselése, a tantervek és tanítási módszerek alakítása szempontjából.”⁴

Az EU Bizottság szakértői csoportjának prioritásai⁵ a demokratikusállampolgár-képzésről

1. Koherens megközelítés kialakítása
2. A társadalmi befogadás szolgálata
3. Küzdelem a diszkrimináció, a rasszizmus, az idegengyűlölet ellen
4. A nemek közötti egyenlőség megvalósítása
5. Hozzájárulás a tudás-gazdaságban játszott szerep növeléséhez
6. Az oktatási intézmények működésének demokratikus modellje (részvétel, intézményvezetési átalakítás)
7. Megfelelő metodológiai és didaktikai eljárások léte
8. A helyi, regionális, országos, európai és globális dimenzió azonos figyelembevétele
9. Monitorizálás, értékelés, minőségbiztosítás
10. Fejleszteni kell a tevékenységbe fektetett beruházásokat

c.) A nem-formális és informális tanulás elismerése

A tevékenység általános célja:

Az egyének kompetenciái validációjának (érvényesítésének-elismerésének) célját láthatóvá tenni a tudás, a készségek és a tapasztalatok széles körét, amit az egyén formális, nem-formális vagy informális tanulás keretében megszerzett

A validáció szolgálhat ún. alakító jellegű célt, mint a tanulás további folyamatának segítése, amely később formális bizonyítványszerzéshez, vagy ún. összefoglaló jellegű célt, amely közvetlenül formális bizonyítvány kiállításához vezet.

Elismerés a formális oktatás és képzés összefüggésében	Elismerés (validáció) a munkaerő-piac összefüggésében	Elismerés az önkéntes (társadalmi) tevékenység és a szabadidős tevékenység összefüggésében
Egyéni jogok	Egyéni jogok	Egyéni jogok
		<p>A validációs folyamat minden tekintetben bizalmi kérdés, és a megnevezett személyt kompetensnek kell tekinteni, hogy képes különböző feladatokat ellátni és rendelkezik egyéb speciális kompetenciákkal is</p> <p>A validációt úgy kell megtervezni, hogy a potenciális használók – legyenek azok intézmények, személyek – képesek legyenek a folyamatot megfigyelni és maguk is elbírálni</p> <p>A validáció metodikáját világos formában kell meghirdetni. (írásos vizsga, gyakorlati teszt, részvétel különböző speciális feladatok elvégzésében)</p>

⁴ Közzétették az Adopted texts on education for democratic citizenship and human rights/Elfogadott meghatározások a demokratikus állampolgárságra és az emberi jogokra való képzés területén (átdolgozott változat, 2003)

⁵ „Supporting active citizenship, equal opportunities and social cohesion”. DG Education Culture, 2004

A validáció minősége A folyamat átláthatósága	A validáció minősége A folyamat átláthatósága	A validáció minősége A folyamat átláthatósága
		<p>A validációs folyamat minden tekintetben bizalmi kérdés, és a megnevezett személyt kompetensnek kell tekinteni, hogy képes különböző feladatokat ellátni és rendelkezik egyéb speciális kompetenciákkal is</p> <p>A validációt úgy kell megtervezni, hogy a potenciális használók – legyenek azok intézmények, személyek – képesek legyenek a folyamatot megfigyelni és maguk is elbírálni</p> <p>A validáció metodikáját világos formában kell meghirdetni. (írásos vizsga, gyakorlati teszt, részvétel különböző speciális feladatok elvégzésében)</p>
Minőség- érvényesítés Átláthatósági kritériumok	Minőség- érvényesítés Átláthatósági kritériumok	Minőség-érvényesítés Átláthatósági kritériumok
		<p>A követelményekről és kritériumokról tájékoztatást kell adni oly módon, hogy az átlátható legyen minden érintett részére, beleértve az érintett egyéneket.</p> <p>A követelményeket, melyeknek az egyén meg kell hogy feleljen, olyan pontosan kell körülírni, hogy akár két különböző validációs testület egymástól függetlenül is hasonló következtetésre jusson.</p> <p>A validációt végzők, amikor „súlyoznak” – mint a formális oktatásban az érdemjegyadás –, a kompetenciák valamennyi aspektusát világosan be kell, foglalják értékelésükbe.</p>
A kompeten- cia-érvényesítők (szakemberek) képzése		A kompetencia-érvényesítők (szakemberek) képzése
		<p>A validációt végző szakembereket rendszeres alap- és állandó továbbképzésben szükséges részesíteni, s ahol csak lehetséges, a helyi, regionális és nemzeti hálózatok keretében az átfogó gyakorlat frissítésére van szükség</p>
A validáció hite- lessége, a részt vevő aktorok bevonása	A validáció hite- lessége, a részt vevő aktorok bevonása	A validáció hitelessége, a részt vevő szereplők bevonása
		<p>A validáció fejlesztése (szabványok, referenciák) során minden érintettet be kell vonni, beleértve a szociális partnereket is.</p> <p>A validációs testületeknek pártatlanoknak kell lenniük. A validáció rendszerét úgy kell kialakítani, hogy az minden szinten biztosítsa a pártatlanságot, és lehetővé tegye minden érintett részvételét.</p>
A validáció össze- hasonlíthatósága, az európai dimen- zió	A validáció összehason- líthatósága, az európai dimenzió	A validáció összehasonlíthatósága, az európai dimenzió
		<p>A validációs megközelítések kialakításában a fenti elveket követve, azoknak nemzetközi és európai összefüggésben is értelmezhetőnek kell lenniük. Ahol lehetséges, közös európai elemeket kell érvényesíteni (mint az EUROPASS, Európai CV) és más, a kompetenciák átláthatóságát támogató eljárások.</p>

d.) A tanulás megtanulásának értékelése

A finn oktatáspolitikai tervezésben a '90-es évek közepe óta szisztematikusan foglalkoznak az oktatási rendszer eredményesség-központú továbbfejlesztésével. E tevékenység fő területe a tanulás értékelése és a minőségbiztosítás. Ezen belül az élethosszig tartó tanulás követelményeinek való megfelelés elemeként kialakult a tanulók egyik legfontosabb kulcskompetenciájának, a tanulás megtanulásának értékelésével foglalkozó kutatási-fejlesztési projekt, amely az Oktatási Minisztérium támogatásával és a Helsinkii Egyetem, valamint az Oktatási Értékelési Központ együttműkö-

désében folyik. Noha a tanulás megtanulásnak értékelésére vonatkozó keretelképzelés a formális iskolai oktatásra és a fiatal korosztály tanulmányaira vonatkozik, fontos lépést jelent az élethosszig tartó tanulás elvárásainak bevezetésére és érvényesítésére vonatkozóan. Így az oktatáspolitikai döntéshozókon és a közoktatási intézmények vezetőin és tanárain kívül a felnőttképzés szakembereit is érdekelheti. A tanulás megtanulása a felnőttek számára is kulcskompetencia, hiszen a felnőttkori képzésbe történő bekapcsolódás és hatékony tanulás egyik legfontosabb előfeltétele.

A különböző iskolák és képzések eredményességének méréséhez, s az oktatáspolitikai ún. kimeneti tervezéshez elengedhetetlen az élethosszig tartó tanulás egyik kulcskompetenciájának, a „tanulás megtanulásának” mérése. A tanulás megtanulása az iskola eredményességének egyik kifejezője, s azt mutatja, hogy a tanulók mennyiben lesznek képesek részt venni az élethosszig tartó tanulásban.

Az oktatást akkor nevezhetjük hatékonynak, ha eléri, hogy hozzájáruljon a személyes fejlődéshez, a képességfejlesztéshez és a társadalom, a kultúra, a munka világának fejlődéséhez.

A tanulás megtanulásának értékelési módszere nem váltja fel a régi értékelési módszereket, csak kiegészíti azokat, mégpedig átfogó vizsgálati módszerként feltérképezi az egyes tanulók teljesítménye mögött álló sokféle tényezőt. A tanulás megtanulása értékelésének alkalmassá kell válnia az egyes iskolákat, az egyes településeket érintő, és az országos szintű értékeléshez. A korábbi tantárgy- vagy tárgyspecifikus tudás-megközelítéstől eltávolodva, a tanulás megtanulásának mai értékelése a kognitív és affektív tényezők széles körét veszi figyelembe, mindazokat, amelyek a tanulók tanulmányi tevékenységét és iskolai életét kísérik. Nem csak egy-egy adott tárgy tanulásának értékeléséről van szó, hanem általánosan a tanulás megtanulása képességének alkalmazásáról bármely rutin- vagy újszerű tanulási feladat esetében.

A tanulás megtanulását segítő képességek fejlesztését nem az egyes tantárgyak szerint kell az oktatásba építeni, hanem az oktatás egészében kell megjelennie. Az értékelés-fejlesztési tevékenység kettős célt szolgál: megalapozni azokat a tényezőket, amelyek meghatározzák az iskolai sikert és azok változatait az egyes tantárgyak vagy tantárgytipusok és tanulók szerint. A másik feladat: mérlegelni a különböző tényezők relatív fontosságát az egyes hallgatók tanulási sikereiben. A feltételek két elméletileg különálló, de szorosan egybetartozó tényező együttesen alapulnak, mint az ún. kognitív kompetenciák és az affektív attitűdök és hitek. A kutatás hármas irányultsága:

1. A kompetenciák meghatározására és azonosítására,
2. Az ún. metakogníció és a tanulás megtanulása,
3. A problémamegoldás vizsgálata.

A kérdésselvetés összefügg azzal, hogy a formális oktatás keretei között az azonos korosztályt képviselő csoportoknak egyformán kell képzési útmutatást kapniuk, függetlenül egyénileg, előzetesen megszerzett képességeiktől. Amennyiben a szabvány tantárgyi követelmények elég magasak, a tantárgyi eredményesség elérése bonyolult feladattá válik, mivel nem lehet tekintetbe venni a korosztály, -csoport egyénileg eltérő sajátosságait. Az oktathatóság javításában és fenntartásában, a jövő generációk tekintetében egyaránt fontos cél a tanulók adaptációs képességének fejlesztése és a lelki egyensúly biztosítása. Két mérő elvről beszélhetünk: az illető korosztály részvételi aránya, ami elvileg a modern iskolában 100%; s a lemorzsolódás arányáról, amely a hatékonyság-problémával áll összefüggésben, amennyiben pl. a meghatározott korosztály 10–25%-a problematikusá válik vagy lemorzsolódik.

Metaforikus megközelítésben különböző iskolatípusokról beszélhetünk:

- Adaptív iskoláról,
- Nyitott iskoláról,
- Humanisztikus iskoláról
- Gondolkodó iskoláról.

Az első két elnevezés elsősorban az iskola menedzsmentjére és szervezeti rendjére vonatkozik. Az adaptív iskola: a tanulóktól az iskola és a tanárok által kialakított követelményekhez elvárt alkalmazkodást hangsúlyozza. A nyitott iskola vonatkoztatási kerete az iskola és más intézmények viszonyának a „nyitottsága”, mint pl. a család, a társadalmi szolgáltatások, a rendőrség, a munka világa felé. A tartalmi vonatkozású megközelítés már közelebről érinti a tanulás megtanulása kérdéskörét. Az iskola fő célja a gondolkodási és az intellektuális folyamatok kifermálását garantálni: ez a jelentése a gondolkodó iskolának. A humanisztikus iskola a morál és az érték központúság jegyében működik. Ez az utóbbi az a két aspektus, amit a modern iskolában a tanulás megtanulása középponti kérdésének tarthatunk: az okszerű gondolkodás és a morális képességek, vagy az elkötelezettség elsajátítása a gondolkodás mellett, továbbá a remény perspektívájának kialakulása.

A tanulás megtanulásának elemei:

Ezek a következő fő területekre oszthatók:

Kognitív készségek és képességek,
Affektív kontroll készségek és képességek. További ún. tantárgyközi kompetenciák is léteznek – amely fogalmakat a finn értékelésben is használtak –, ezek a társadalmi készségek és az ún. tanulmányi készségek.

A tanulási kompetenciák:

Négy fő kategóriára oszthatók:

1. a tanulási fő terület,
2. az érvelési terület,
3. a tanulás menedzsmenete,
4. az affektív önszabályozás.

Ezek további alterületekre oszlanak:

1.) A tanulási fő terület:

A **verbális-argumentációs felfogás** készsége a hierarchikus szövegfelfogásra vonatkozik. A feladat a szövegelemzési képességet jelenti.

Mennyiség és viszonyrendszer felfogás, ami a matematikai, analitikus működésre vonatkozik. A **kulturális tudás** egyfajta általános tudás, amely segíti a tanulót és a későbbi állampolgárt saját, kulturálisan fontos témákra és tevékenységekre irányultságában, s képessé teszi az egyéni és nemzeti tapasztalatokhoz való viszonyulásra, valamint az európai és globális tapasztalatokhoz és kulturális örökséghez való viszonyulás kialakítására, fenntartására és fejlesztésére.

2.) Érvelési terület:

Két típusa létezik: a **logikai érvelés** és az ún. **reflektív általánosítás**, amely a formális, operacionális sémák használatára épül. A logikai érvelés magába foglal verbális, számolási és képi érvelést, amely többféle induktív és deduktív érvelési eljárásból áll.

A formális logikai általánosítás a formál logika szabályainak használatát jelenti, mint: osztályozás, változók ellenőrzése és kizárása, a változók arányainak és arányeloszlásának megállapítása stb. Létezik továbbá egy ún. integrált érvelési feladatrendszer, ami nem valamiféle egyszerű gondolkodási feladat, hanem a gondolkodási készségek változatos, együttes alkalmazásának vizsgálata.

3.) A tanulás menedzselése

A tanulmányi képességekre vonatkozik, arra, hogy a tanuló miképpen tervezi meg saját tanulmányi tevékenységét. Ennek a mérése egy önértékelési beszámolóra épül arról, hogy a tanulók a folyamatot milyen mélységben (illetve mennyire felszínesen) tervezik meg.

4.) Affektív önszabályozás:

A tanulási tevékenység során fellépő rövid és hosszabb távú érzelmi állapot ellenőrzésére és szabályozására vonatkozik. A tanulók hogyan viszonyulnak saját aspirációs szintjükhöz, reményeikhez – a tanulási kudarcokkal vagy sikerrel összefüggésben –, mennyire állhatatosak, milyen fokú a megismerési rugalmasságuk, milyen a saját hangulatváltoztatásra való készség, vagy a feladattal való megbirkózás szabályozása.

Társadalmi készségek:

Ezeket a tanuló a saját önjellemzésükkel mutatják be, amely vonatkozik az együttműködési készségekre, a rámenősségre, az odaadó viszonyulásra, a kivonulási hajlamra, a csoportban jelen lévő feladatorientáltságra, a verbális agresszió szintjére.

Beállítódások, hit és önkép:

Önkitöltős kérdőívvel válaszolnak a tanulók.

Tanulási motiváció:

Skálát tartalmaz a célra orientáltságról, a tevékenységnek tulajdonított értékről, a kudarcról való félelemről, az ún. intellektuális lemondásról, és ide tartozik a motiváltság önellenőrzésének kérdése is.

Feladat-elfogadás és megbízatás (vagy feladat-elutasítás):

A különböző feladat-helyzeteket értékelő skála, a feladatok vállalására és az azonosulás, vagy az elutasítás szintjére vonatkozik.

Cselekvés-ellenőrzési hitek, beállítódások:

A végeredménnyel (tanulási kimenttel) kapcsolatos hitek és elvárások, illetve annak az ellenőrzési igénye, hogy milyen módon végződhet egy-egy cselekedet pozitív eredménnyel, vagy hogyan akadályozható meg a negatív eredmény.

A tanult én az iskolában:

A tanult én minőség-önképe, amely konkrét készségekhez kötődik, mint olvasás, írás, matematikai gondolkodás, tanulmányi készségek, a tanulási lehetőségek felfogása, értelmezése.

Önértékelés:

Az önbizalom különböző formáit foglalja magába, mint a társadalmi én-koncepció, a fontosnak tartott „másoktól” kapott támogatás tapasztalatai, a jó tanuló morális értékeinek szerepe és az ezzel kapcsolatos öntudatosság.

Jövőorientáltság:

A tanuló hogyan látja a jövőt. Mint ígéreteset, vagy olyasmit, ami önmegtágadásokat hozhat majd számára a tanulással összefüggésben.

Helyzetfüggő (kontextuális) hitek és beállítódások

Olyan hitek, amelyek segítik, értelmezik és közvetítik a tanuló különböző társadalmi helyzetekhez való viszonyulását, valamint az adott helyzetben segítik a különböző jelenségek értelmezését fontosságuk és értékük szerint.

Az oktatás felfogott értéke:

A tanuló általánosabb társadalmi–kulturális viszonyulása a tanuláshoz. A lehetséges skálák a következőket tartalmazzák: a tanuláshoz tulajdonított érték, a gondolkodás és intellektuális erőfeszítés nehézsége vagy könnyedsége, a morális elkötelezettség és képesség értéke, a tanuló elképzelése a jövőbeli tanulásról és munkáról. A tanulók felfogását itt abból a szempontból értékelik, hogy személyes szinten ez a felfogás segíti vagy hátráltatja az adott tanulási tevékenységet.

A tanulás támogatottságának felfogása:

A tanuló véleménye arról, hogy a közvetlen környezete mennyire értékeli a tanulást és mennyire támogatja az ő tevékenységét, s ez a támogatás összhangban van-e az iskolával. A támogató háló magába foglalja az otthont, a szülőket, az iskolát, a tanárokat, az iskolatársakat és más barátokat.⁶

e.) Az élethosszig tartó tanácsadás Európában

A 2000-ben kiadott *Memorandum az élethosszig tartó tanulásról* c. ajánlás egyik fontos megállapítása volt, hogy a fiatalok és felnőttek számára – a tudás-társadalomban növekvő és áttekinthetetlen tanulási és munkavállalási lehetőség, esély és ellentmondás közötti eligazodás és a zökkenőmentesség biztosítására – a képzés minden formájában, azokkal egyenrangú kiegészítő szakmai szolgáltatásként, tanulási és pályorientációs tanácsadó-tájékoztatási tevékenységet kell kifejleszteni. *Az európai oktatási és képzési rendszerek konkrét célkitűzései* munkaprogram kiemelte a tanulási tanácsadó-tájékoztatás fontosságát, s külön szakértői csoport foglalkozott a tapasztalatok rendszeresítésével és ajánlások megfogalmazásával. Az Európai Unió Tanácsa 2004 májusában határozattervezetet fogadott el a témakörben. Alább a határozattervezet legfontosabb elemeit adjuk közre, hogy a hazai pályorientációs és egyéb tanácsadó tevékenységek átgondolásához és továbbfejlesztéséhez támpontokat adjunk.

⁶ Assessing Learning – to Learn A framework Centre, for Educational Assessment Helsinki University in collaboration with the National Board of Education in Finland. Helsinki, Finland 2002

A tevékenység fogalmi körül határolása:

Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás a tagországi gyakorlat sokfélesége szerint kiterjed:

- Tájékoztatásra és tanácsadásra
 - Az ún. counselling-re
 - A kompetencia-kiértékelésre
 - A mentorizálásra
 - A közbenjárói, szószólói tevékenységre, lobbizásra (advocacy)
 - A döntéshozatal tanítására
 - A pálya- és hivatás-irányítási készségek fejlesztésére
- A tagállamokban használatos néhány, a tevékenységre vonatkozó megnevezés:
- Oktatási, szakmai és pályaorientációs tanácsadás
 - Tanácsadás és counselling
 - Foglalkozási tanácsadás, counselling szolgálat

A határozattervezetben használt „élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás” fogalma kiterjed a felsoroltakra, s a tagállamok a maguk belátása és gyakorlata szerint interpretálhatják annak lényegi tartalmát.

Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás (TT) céljai:⁷

„Képessé tenni a polgárokat bármely korban és életük bármely szakaszában, hogy felismerhessék képességeiket és kompetenciáikat, valamint érdekeltységüket, és az oktatással, képzéssel és foglalkozással kapcsolatban döntéseket hozzanak, irányítani legyenek képesek egyéni életükben a tanulást, a munkát és más színtereket, amelyeknek keretében ezek a képességek és kompetenciák használhatók, tanulhatók, fejleszthetők.”

Részletesebben:

- Segíti az egyéni pálya- és foglalkozási döntéshozatalt.
- Segíti az egyént, hogy tanulását és szakmai pályáját hatékonyan maga irányíthassa.
- Kulcsfontosságú a képzési intézmények számára, hogy a TT által fejlesszék a tanulási kínálat és ellátás minőségi követelményeit.
- Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás elősegíti az oktatásba és képzésbe, az élethosszig tartó tanulás minden formájába történő beruházások hatékonyabbá tételét.
- Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás kulcsszerepet játszik a társadalmi befogadás, a társadalmi és a nemek közötti egyenlőség és az aktív állampolgárság megvalósításában azáltal, hogy segíti az egyéneknek a tanulásban, oktatásban való részvételét.
- Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás kiemelkedő segítséget nyújthat az ún. átmeneti helyzetekben, mint a különböző oktatási-képzési szektorok közötti átmenet, az iskolából a munkába állás közötti átmenetek. Vagy amikor pl. a képzést a megfelelő befejezés előtt otthagyo fiatalok oktatásba történő újra bevonásáról van szó, amikor a felnőttek az önkéntes vagy kényszerű munkanélküliség után újra képezni szeretnék magukat, vagy amikor a gazdasági szektor átstrukturálása folytán megváltozik a foglalkoztatás módja. Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás igen hasznos az idősebb munkások és a bevándorlók körében.

Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás terén az intézmények közötti együttműködés a szervezetek minden szintjén szükséges, s indokolt, hogy arra az élethosszig tartó tanulás perspektívájában kerüljön sor, s így a jelenleg rendelkezésre álló sokféle rendszer teljes kapacitását kiaknázhassák, s túllépjenek az ellátás- és intézményrendszer szétszakadozottságán.

Az európai **élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás**-politika és gyakorlat áttekintésének eredménye (CEDEFOP, ETF, OECD, Világbank) egyfajta felszólítássá vált a szakpolitikai fejlesztés reformjára és a gyakorlat újrarendelésére.

⁷ N0. Prev doc. 8448/04 EDUC 89 SOC 179

Az Európai Unió Tanácsa Határozattervezet. A szakpolitikai fejlesztés, a rendszerek, és gyakorlat megerősítése az élethosszig tartó tájékoztató tanácsadás területén Európában

Az élethosszig tartó tájékoztató-tanácsadás hangsúlyai:

- Minden európai polgár számára hozzáférést kell biztosítani a tanácsadáshoz.
- A tanácsadás elősegíti a gazdasági és társadalmi integrációt a képzéshez és munkavégzéshez való hozzáférés által.
- Különösen fontos szerepet játszik a „nehezen elérhető” fiatalok és felnőttek megközelítésében a földrajzi és gazdasági hátrányok leküzdése terén.
- Minden lehetséges szereplő bevonására szükség van – beleértve a társadalmi partnereket is – a szolgáltatás elérhetőségének növelésében s az oktatási–képzési intézmények ezzel kapcsolatos erőfeszítéseinek támogatásában, hogy az egyéneket munkatapasztalathoz, gyakornoki munkahelyekhez juttassák

Néhány prioritás:

- Ahol csak lehet, a polgárok élethosszig tartó tanulási, és az élet egészére kiterjedő tanulási tanácsadásának fejlesztése az oktatási és képzési programok integráns részévé kell hogy váljon.
- Fejleszteni kell a TT szolgáltatások minőségbiztosítási mechanizmusát.
- Az iskolákat és más képző intézményeket bátorítani kell, hogy segítsék elő az ún. reflektív és autonóm tanulást, hogy képessé tegyék a fiatalokat és felnőtteket, hogy saját tanulásukat és szakmai pályájukat maguk tudják hatékonyan irányítani.

KÖZGYŰLÉS 2021

A pandémia okozta veszélyhelyzet miatt közgyűlésünket a technika segítségével online találkozó formájában tartottuk meg március közepén.

Tisztújító közgyűlés volt, ahol a székhelymódosítás miatt, valamint az elnökség számának csökkentése miatt alapszabályt is kellett módosítani az új tisztségviselők megválasztása mellett.

Örömteli, hogy az új elnökségben jelentős arányban vannak fiatalok – már ez önmagában biztató a jövőt illetően.

Az MNT elnöksége:

elnök: Bardócz-Tódor András

alelnök: Ács Sándorné

tagok:

Dobos Gergely

Jeney Zsófi

Kovács Béláné Pető Magdolna

Kovács Tamás

Lovas Ilona

A Magyar Népfőiskolai Társaság új székhelye:

1113 Budapest, Zsombolyai út 6. (TIT Stúdió Egyesület székháza)

Levelezési címe:

8282 Mindszentkállya, Jókai u. 40.

BEMUTATJUK

a Tanácsadó Testületet

A Magyar Népfőiskolai Társaság elnöksége felkérte és megválasztotta a szervezet Tanácsadó Testületét – erről az alapszabály az alábbi módon rendelkezik:

„Az MNT-nek a társadalomban elismert, kiemelkedő személyiségekből álló grémiuma, a népfőiskolák iránt elkötelezett, szimpatizáló, jeles személyiségek testülete.

Tagjait az elnökség kéri fel, évente legalább egyszer ülésezik, javaslatot tesz az MNT társadalmi, stratégiai programjához, éves munkatervéhez.”

Testületünk tagjai ugyan közismert személyiségek, s hogy elfogadták a felkérést, az megtisztelő mindnyájunk számára.

Az alábbi személyeket köszönhetjük a Tanácsadó Testületben:

Beer Miklós

– a Váci Egyházmegye nyugdíjas megyéspüspöke

Budapesten született 1943. június 1-jén, villamosmérnök édesapját kétéves korában veszítette el. Zebegényben töltötte a gyermekkorát, Vácott járt gimnáziumba, majd Budapesten a Központi Papnevelő Intézetben folytatta tanulmányait.

Esztergomban szentelték pappá 1966-ban, Budapesten a Hittudományi Akadémián avatták teológiai doktorrá 1967-ben. II. János Pál pápa a Váci egyházmegye megyés püspökévé nevezte ki 2003-ban, ahon-

nan 2019. július 19-én vonult nyugállományba. Nagymaroson a Szent Ferenc Szegényei Alapítvány vezetője 2019-től.

„Meggyőződésem, hogy a magyar társadalom legégetőbb kérdése: meg tudjuk-e fogni végre a leszakadó rétegeket, képesek leszünk-e integrálni a nehéz sorsú embereket? Tudunk-e nekik perspektívát, jövőképet, reményt adni?”

(https://index.hu/belfold/2020/10/06/beer_miklos_erzekenyiteni_kell_a_joleti_tarsadalmat/)

Farkas Éva

Végzettségemet, de legfőképp szakmai identitásomat tekintve andragógus vagyok. 1995-ben köteleztem el magam a felnőttképzés mellett. Azóta a szak- és felnőttképzés különböző területein dolgozom, mint oktató, szakértő, tanterv- és tananyagfejlesztő, mentor, tanácsadó, kutató. Rendszeresen publikálok és tartok előadásokat felnőttképzési témákban. Egyetemi oktatói tevékenységem révén jelentős szerepet vállalom a szakmai utánpótlás nevelésben is. Büszke vagyok rá, hogy tanítványaim többsége ma már kiváló kollégám a felnőttképzési szektorban.

A felnőttképzés számomra azért fontos, mert az egyik legfontosabb intézménye annak a társadalmi rendszernek, amelynek funkciója az egyéni boldoguláshoz, a társadalmi-gazdasági haladáshoz szükséges tudás és a kompetenciák folyamatos megújítása, fejlesztése. Hiszem, hogy a tanulás vezet el egy szabadabb, demokratikusabb,

egészségesebb, gazdagabb, mindent összevetve boldogabb magyar társadalom felépítéséhez. Nekünk, felnőttképzési szakembereknek felelősségünk van abban, hogy gondolkodni tanítsunk! Hogy „ablakot nyissunk a világra”! Hogy megláttassuk az emberekkel, hogy többre és jobbra képesek! Hogy megértessük a társadalommal, hogy a tudás esélyt teremt és mérsékli a nyomort, a szegénységet, a kiszolgáltatottságot, a zsarnokságot. Tisztában vagyok vele, hogy a felnőttoktatás és -képzés önmagában nem tudja megváltoztatni a társadalmat. De a jó irányú változások elindításának legfőbb eszköze!

Gáncs Péter,

a Magyarországi Evangélikus Egyház nyugalmazott püspöke

Teológiai-lelkészi diplomája megszerzése után több helyen volt segédlelkész, majd 1981, -97-ig Nagytarcsán és Pécelen parókus lelkész. 1981-84 között ifjúsági tanácsadóként részt vett a Lutheránus (Evangélikus) Világszövetség munkájában. 1992 óta rádióműsorokat szerkeszt, egyebek mellett a Kossuth Rádióban. 1997-2003 között az Evangélikus Rádiómissziói Központ igazgatója és országos missziói lelkész volt. 2003 tavaszán püspökké választották, beiktatására szeptember 6-án, Békéscsabán került sor.

„A virágvasárnap Jeruzsálembé érkező Jézus első útja az atyai háza, a templomba vezetett, ahol hamar kitört a botrány. A különben szelídségéről, erőszakmentességéről közismert Mester ugyanis az ott látottak hatására éktelen haragra gerjedt. Kötélből korbácsot fonva kiüzte az áldozati kultuszt szolgáló állatkereskedőket, valamint a templomi adó befizetéséhez szükséges pénzváltókat. Szent haragját prófétai igékkel támasztotta alá, melyek szerint a templom az imádság háza, és azt haszonleső kufárok rablóbarlangjává züllesztették az akkori vallási vezetők.”

A jegyzet elhangzott 2021. március 29-én a Kossuth rádióban „Templomtisztítás – 2021 címmel)

Koncz Gábor

A TIT Stúdió Egyesület igazgatója, egyetemi magántanár, főiskolai tanár, közgazdász, kultúra-kutató, a Magyar Comenius Társaság alelnöke

„Értelmiségi az, aki a tudatosan vállalt foglalkozásán, napi munkáján túlmenően, a társadalmi lét összefüggéseiben hajlandó és képes gondolkodni. Értelmiségi az, aki felelősséget érez és vállal a szűkebb környezetén túlmenően is azért, hogy az összefüggések keresésére, meglátására másokat is segítsen; aki felelősséget érez a nagyobb közösség megmaradásáért és boldogságáért. Értelmiségi az, akinek a jövőbe vetett értelmes hite cselekvő erkölcsben nyilvánul meg. Tehát az összefüggések keresése és látása, a felelősség érzete a napi munkán túli, etikus cselekvésre ösztönzi. Az értelmiségi sorsot vállalóknak általános feladatunk: az átrendeződő világban az összefüggések kutatása, helyének és viszonyulási alternatíváinak világos felmutatása. Különös feladatunk a gazdasági, politikai rendszerváltásban, Kelet és Nyugat határán, a nagy kultúrák és érdekek ütközőzónájában, a megmaradás. (Dr. Koncz Gábor „Elégé haragudni...” – Értelmiségi felelősség és feladatok... (2017) IV. folyam VIII. évfolyam 2017/III. szám 21 stratégiájának és taktikájának kidolgozása)

Németh Balázs

– Személyes bemutatkozás

Németh Balázs egyetemi oktató vagyok, s immáron huszonöt esztendeje dolgozom a Pécsi Tudományegyetem felnőttoktatással foglalkozó tanszékén (jelenlegi neve: PTE BTK Humán Fejlesztési Intézet – Felnőttképzési és Képességfejlesztési Tanszék)

Elsősorban felnőttoktatás-történeti, felnőttképzés-szakpolitikai tárgyakat tanítok magyar és angol nyelven.

Immáron huszonhárom esztendeje dolgozom együtt a Magyar Népfőiskolai Társasággal, melynek egykori elnökével, Dr. Szigeti Tóth Jánossal szoros szakmai és baráti kapcsolatom volt. Számtalan projekt és szakmai elemző munkában dolgozhattam együtt Jánossal és a Német Népfőiskolai Szövetség Nemzetközi Fejlesztési Központ (DVV International) egykori igazgatójával, budapesti projektirodájának vezetőjével, Prof. Dr. Heribert Hinzennel. Ezen munkák során nagyon sokat tanultam a népfőiskola múltjáról, aktuális kihívásairól, s megismerkedhettem a magyar népfőiskolák szervezésében közreműködő jeles személyiségekkel.

Számomra a Magyar Népfőiskolai Társaság szelleme, a felnőttnevelés és a felnőttek tanulásának támogatását célzó felnőttoktatási kompetenciák fejlesztésében játszott igen fontos szerepe máig meghatározó, nemkülönben az iskolán kívüli felnőttoktatás és képzés, másként a non-formális és informális tanulás előmozdítása, az európai szakpolitikai dokumentumok magyar nyelven történő közreadása meghatározza gondolkodásom.

Ugyanakkor a Társaság által az európai szakmai környezetre is hatást gyakorló civil magatartása és elkötelezettsége egyaránt fontos a számomra, ezen inspiráció alapján csatlakoztam a pécsi Nevelők Háza Egyesület és az általa működtetett Civil Közösségek Háza tevékenységét felügyelő elnökséghez. A Civil Közösségek Háza uniós támogatású felnőtt-tanulási és közösség-fejlesztő projekteiben is dolgozom immáron öt esztendeje és koordinálom a pécsi UNESCO Tanuló Fesztivál szakmai programját.

Két meghatározó élményem az MNT által 2001. tavaszán megvalósított nemzeti szintű vita az Élethosszig Tartó Tanulás uniós Memorandumáról, valamint az ezredforduló után az MNT által a tanulás folyamatait vizsgáló kutatás és elemzés (A tanulás sokfélesége – Kutatás a felnőttkori tanulás indítékairól é akadályairól SZFK/14/2008), mert számos projekt-eredmény mellett e két program nagyon is befolyásolta a felnőttek tanulásáról és tanításáról alkotott felfogásom.

Határozottan állítom, hogy a hazai felnőtt-tanulási gondolkodás és gyakorlat, a közösség-fejlesztés és szervezés minőségi pontja ma is a Magyar Népfőiskolai Társaság, s arra ösztönzőm a Társaság tagjait, tag- és partner szervezeteit, hogy büszkén és eltökélten folytassák a befogadó és az együttműködésre építő közösségépítést a felfedezéses és élmény-alapú szemlélet képviselésével, támaszkodva a hagyomány és korszerűség értékeire, elveire.

Tanácsadó testületi tagként ehhez és az MNT nemzetközi kapcsolatainak, elsősorban az Európai Felnőttoktatási Társasággal (EAEA) kialakított tagság okán jelentkező feladatok megvalósítását szeretném támogatni nemzetközi felnőttképzési tapasztalataimmal, kapcsolataimmal.

Soltész Anikó

a Seed Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítvány VOLT ügyvezetője

(<https://seed.hu/#rolunk>)

„Küldetésünk a fenntartható gazdaság és az esélyegyenlőség előmozdítása az etikus, tudatos és hatékony vállalkozói magatartás népszerűsítésén és fejlesztésén keresztül.”

„A SEED Kisvállalkozás-fejlesztési Alapítványt 1990 elején hozták létre vállalkozói érdekképviselők, felsőoktatási intézmények, pénzügyintézetek és minisztériumok. Az alapítók céljainak megfelelően a szervezet a magyarországi vállalkozói ismeretek, kultúra és környezet fejlesztése érdekében kezdett el működni, aminek eredményeképpen 1998-ban közhasznú minősítést kapott. Az ügyfelek igényei alapján a vállalkozásfejlesztés mellett tevékenységünk részévé vált a nonprofit szektor erősítése, a civil szervezetek segítése is. 2003-ban az akkori Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium oklevéllel ismerte el az alapítvány „esélyegyenlőség területén kifejtett kiemelkedő tevékenységét”, és ugyanabban az évben akkreditált felnőttképzési intézménnyé váltunk. Alapítványunk minőségirányítási környezetközpontú irányítási rendszere MSZ EN ISO 9001:2015 MSZ:EN ISO 14001:2005 nemzetközi szabványok szerinti tanúsítvánnyal rendelkezik a felnőttoktatás, tanácsadás, kutatás és rendezvényszervezés tevékenységeinkre.”

* * *

„És Te, És Ti? • Merre léptek? • Mit engedtek el? • Mire figyeltek jobban? • Mit csináltak másképp? • Mire szántok több forrást?” (Soltész Anikó Hogyan legyünk innovatívak? c. előadás záró gondolatai)

Striker Sándor Ferenc

egyetemi docens

az Eötvös Loránd Tudományegyetemen szerzett előbb magyar-népművelés, majd filozófia szakon diplomát.

Szakmai és tudományos pályáivét az elméleti kutatás, oktatás és a gyakorlati közigazgatási munka váltakozása jellemzi.

Az 1980-as években előbb közművelődési intézményben, majd ösztöndíjasként az MTA Filozófiai Intézetében dolgozott-kutatót, innen nyerte el pályázatával első hazai kutatóként a Holland Királyi Tudományos Akadémia filozófiai rezidens kutatói helyét 1989-ben. Ennek keretében a Leideni Egyetemen és az akadémiai intézetben tart kultúraelméleti előadásokat.

Hazatértét követően az új, immár demokratikus kulturális-oktatási állami közigazgatásba hívják, ahol **1991-től** párhuzamosan dolgozott a deregulációs munkában az új, plurális közösségi kulturális értékeket képviselő törvénykezés kialakításán és tudományos pályafutása, a doktori, majd PhD disszertációja folytatásán.

Emellett az ELTE több karon folyó művelődésszervezés képzésein óraadó oktatóként is tanított magyar és angol nyelven.

1994-től a Művelődési és Közoktatási Minisztérium főosztályvezetőjeként az új szaktörvény felelőse és parlamenti bizottsági vitáinak résztvevője. A jelenleg is hatályos kulturális szaktörvény ugyancsak **1997. évi** parlamenti elfogadását követően megpályázta az akkor létesülő londoni Magyar Kulturális Központ vezetői státuszát.

A benyújtott koncepciója alapján létrehozott kulturális intézetnek diplomata-kulturális attaséként igazgatója, majd tudományos igazgatója volt.

Nagy-Britanniában is konferenciákat szervez és egyetemi előadásokat tart, többek között az Oxfordi Egyetemen.

Hazatérte után a Magyar Iparművészeti Egyetem, majd 2005-től az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karának egyetemi docense, dékán helyettese, majd tanszékvezetője.

Külföldön a New York-i, tübingeni, linzi, helsinki és mikkeli egyetemeken tart angolul és németül előadásokat.

A népfőiskolák hazai és nemzetközi tevékenységét a nyolcvanas évek végétől figyelemmel kíséri, a Német Népfőiskolai Szövetség budapesti irodája által kiadott szakmai könyvsorozatnak hosszú ideig szerkesztőbizottsági tagja, és a Bajor Népfőiskolai Társaság felkérésére népfőiskolai tréningeket tart Budapesten és Regenben.

Tudományszervező munkájában az Andragógia és Művelődéstudomány folyóirat nemzetközi szerkesztőbizottságának vezetője 2014-ig, konferenciák szervezője és kötet-szerkesztő.

A civil-nonprofit szférában a Kulturális Sokszínűségért Alapítvány elnöke, a Hagyományok Háza Baráti Kör tagja és tagja a Magyar Emlékekért a Világban Egyesületeknek.

2016 első hónapjaiban habilitált doktori címet nyert.

Szakmai tevékenységét Mádl Ferenc miniszteri, Mezey Barna rektor rektori dicsérettel értékelte.

Családapaként öt gyermeke nevelője-gondviselője.

Turóczyné Veszteg Rozália,

diplomám szerint közművelődési előadó, (bár én Durkó Mátyás tanítványaként andragógusnak tartom magam) felnőttképzési szakértő

A népfőiskola, mint a fiatal felnőttek ismereteinek gyarapítására szolgáló „intézmény” 1986-ban került a figyelmem középpontjába. Ekkor, mint a szolnoki Damjanich János Múzeum közművelődési igazgató helyettese, művelődéstörténeti kutató munkám során dolgoztam fel az I. Jászszági Népfőiskola történetét, s beszélhettem azokkal a volt „népfőiskolásokkal”, akik 1942 telén részt vettek a Jászberényi Tanítóképző Intézetben szervezett bentlakásos népfőiskolán. Életréletről és barátságokról meséltek, hiszen ez az ismeretbővítő, elméleti és gyakorlati oktatásra épülő közösségi

oktatási forma alapozta meg az akkor 17-18 éves fiatalok szellemi gyarapodását, nyitotta meg az élet dolgai iránti érdeklődésüket. S bizony az én további életemet is nagyban meghatározta a velük való találkozás, beszélgetés.

Ez a kutatómunka időben egybeesett a Népművelési Intézet által meghirdetett népfőiskolai vezetők bentlakásos képzésével, amelyre azonnal jelentkeztem. Innen indul az én elkötelezettségem a magyar népfőiskolai mozgalommal, valamint **életre szóló barátságom** a magyar népfőiskolai mozgalom kiemelkedő személyiségével, **Szigeti Tóth Jánossal**.

Az 1991-ben Szolnokon létrejött **Jász-Nagykun-Szolnok** megyei Népfőiskolai Társaság, valamint a Györfly István Népfőiskolai Közalapítvány főállású irodavezetőjeként a térségünk felnőtt lakossága számára szerveztük a különböző ismeretgyarapító, közismereti és szakmai tanfolyamainkat. Kiemelten fontosnak tartottam és tartom, hogy a felnőttekkel való foglalkozás népfőiskoláinkon alkalmazott módszereit az itt foglalkoztatott előadók, oktatók megismerjék, s a tanulás és tudás iránti vágyat ne csak felkeltsék, hanem folyamatosan fejlesszék.

Az elmúlt 33 évben több alkalommal vettem részt hazai és nemzetközi felnőttképzési fórumokon, képviseltem az MNT-t nemzetközi projekteken, részt vettem a „Tanulás sokfélesége” címet viselő kutatásban és résztanulmány megírásában. Meghívott oktatóként tanítottam a Jászberényi Tanítóképző Főiskolán és a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Esztergomi Főiskolájának művelődésszervező MA szakán. Felnőttképzési szakértőként intézményi és programakkreditációs munkát több, mint tíz éven keresztül végeztem.

A Magyar Népfőiskolai Társaság alapító tagja vagyok, s a Tessedik díj tulajdonosa, amire kifejezetten büszke vagyok. Elkötelezett népfőiskolásként dolgoztam több ciklusban az MNT elnökségének tagjaként, valamint az Etikai Bizottság elnökeként.

Az MNT 2021-ben megválasztott elnöksége megtisztelő felkérését elfogadva igyekszem az elvárásoknak megfelelni a Tanácsadó Testületben.

Az EAEA fő témája 2021-ben: a digitalizáció

A digitalizáció kezelése a felnőttoktatásban fontos ahhoz, hogy a tanulók megkaphassák azokat a kompetenciákat, amelyekre szükségük van a társadalom digitális átalakulásában való részvételhez.

2021-ben az EAEA a digitalizációra összpontosít, és elősegíti a digitális kompetenciák fejlesztését a felnőttképzésben. A digitalizáció megváltoztatja a mai társadalmat; erős hatással van a társadalom különböző területeire, így a munkára és az oktatásra is.

A digitális kompetenciák mindenképpen elengedhetetlenek a személyes kiteljesedés, a foglalkoztatás, a társadalmi befogadás és az aktív állampolgárság megerősítéséhez.

A COVID-19 járvány felgyorsítja a digitalizáció folyamatát, szükségessé teszi az alkalmazkodást a munka, a tanítás és a tanulás új formáihoz, és a digitális eszközök használatával felerősíti a társadalmi kölcsönhatást.

A digitális szakadék felszámolása

Míg egyes esetekben ezek a változások lehetőségnek tekinthetők a digitalizációval való foglalkozásra, annak megtanulására és felismerésére, hogy miként lehet profitálni belőle, ugyanakkor ebben a fejlődésben sokan lemaradnak. Az egyenlőtlen hozzáférési lehetőség a(z alapvető) digitális készségekhez – miközben tudatában vagyunk a digitalizáció fontosságának –, valamint az elektronikus eszközökhöz és a Wi-Fi-hez, digitális megosztottságot eredményez. A felnőttképzés segíthet megszüntetni ezt a jelenséget úgy, hogy digitális készségeket tanít a kiszolgáltatott és marginalizálódott tanulóknak, megkönnyítve ezáltal a társadalomban való részvételüket.

A digitális rés megszüntetése az egyik fő szempont, amelyet tekintetbe kell venni a digitalizáció demokráciára gyakorolt hatásának a vizsgálatakor. A felnőttképzés elősegítheti a digitális írástudást, amely egyúttal képessé teszi a tanulókat arra, hogy eldöntsék, miként digitalizálják a munkájukat és az életüket. A digitalizáció alapfogalmainak megértése segíti a felnőtt tanulókat abban, hogy megalapozott döntéseket hozzanak az általuk használt eszközökről. A kritikus médiaműveltségi készségek pedig segítenek azonosítani az álhíreket is.

Ennek elérése érdekében a felnőttképzési szakembereknek ismerniük kell, hogyan lehet megtanítani a digitális kompetenciákat a felnőtt tanulóknak, és rendelkezniük kell pedagógiai készségekkel a digitális környezetben való tanításhoz. Az egyes szervezetek digitalizálási stratégiáinak kidolgozása pedig segítséget jelentene a digitális tanuláshoz való alkalmazkodásban.

Céljaink:

A digitalizáció lehetőségeinek, kihívásainak és a felnőttkori tanulásra és oktatásra gyakorolt hatásának tudatosítása.

Tudatosítani azokat a készségeket, amelyekre a felnőtt oktatóknak szükségük van ahhoz, hogy a tanulókat felkészítsék a digitális világra.

Részt venni:

- Jelentkezz az EAEA 2021-es Grundtvig-díjára, a digitalizációról és a demokráciáról
- Csatlakozz a közgyűléshez és a FutureLabAE konferenciához, a digitalizációról a felnőttképzésben, 2021. június 22–23-án
- Csatlakozz az éves konferenciánkhoz
- Vegyél részt az EAEA fiatalabb személyzetének a képzésén a digitalizációról szóló workshopján (további információk hamarosan érkeznek)

Kapcsolódó információ:

[EAEA Manifesto: Why adult education?](#)

[Why adult education: employment and digitalisation](#)

[Project DigitALAD. Digital Adult Educators: Preparing Adult Educators for a Digital World.](#)

[Project FutureLabAE, promoting change-oriented adult education in the fields of digitalisation and democracy.](#)

DigitALAD

Digitális felnőttképzők: A felnőttképzők felkészítése a digitális világra

Egy jelenleg is futó projekt, amelynek az a célja, hogy felkészítse a felnőttképzőket a digitális írástudásra, az innovatív digitális eszközök és erőforrások felhasználásával fejlesszék az alkalmazási és tanítási képességeiket, valamint integrálják a digitális eszközöket a foglalkoztathatóság tanítási gyakorlatába.

A projekt céljai:

- Építse fel a felnőttképzők képességét arra, hogy rendelkezzenek megfelelő digitális írástudással a tanítási gyakorlatukban.
- Építse ki a felnőttek kompetenciáit a digitális eszközök használatához, a foglalkoztathatóság érdekében.
- Innovatív minőségi források fejlesztése felnőttoktatók / oktatók és felnőttek számára.
- A digitális készségek fontosságának növelése a felnőttek számára Európában.

A projekt eredményei:

- IO1 – DigitALAD képzési program felnőttképzők számára.
- IO2 – E-learning tér és gamifikált online tanulási modulok.
- IO3 – Hatásvizsgálati tanulmány és gyakorlati ajánlások.
- IO4 – Szakpolitikai ajánlásokról szóló jelentés.

Célcsoport:

- Felnőttképzők és oktatók.
- Felnőtt tanulók.
- Felnőttképzési szervezetek.
- Akadémikusok.
- Kutatók.
- Az érintett állami és magán hatóságok tisztviselői a felnőttképzés területén.

Partnerek:

Koordinátorok: Lettország Egyetem – Lettország

Partnerek:

- Égei-tengeri Egyetem – Görögország
- Oktatástechnológiai kutatás és fejlesztés központja LTC (CARDET) – Ciprus
- Vidéki központ – Írország
- Európai Szövetség a Felnőttképzésért (EAEA) – Belgium
- INNOVADE – Ciprus
- JAITEK Tecnología y Formación – Spanyolország

Kapcsolódó információ

Időszak:

24 hónap (1.11.2019. 11.1.- 2021. 10. 31.)

Project koordinátor:

University of Latvia

Finanszírozás:

A projektet az Európai Bizottság Erasmus+ programja finanszírozza.

13.04.2021 Democracy, inclusion, projects

Az alábbiakban röviden bemutatásra kerülő projektek minden szempontból aktuálisak az MNT számára is. Eredményeit, a szakpolitikai ajánlásokat meg kell ismernünk minél szélesebb körben.

Ha nem tanulunk, akkor nem lesz demokráciánk

„A tanulók, mint vezetők” műhelymunkájában a résztvevők, hogy a felnőttkori tanulás nemcsak a személyes fejlődés eszköze, hanem közösségeink és társadalmaink megfelelő fejlesztését is szolgálják.

A közösségi oktatás, a tanulói szerepvállalás és a demokráciaoktatás kulcsfontosságú témák voltak a „Tanulók mint vezetők: A demokrácia fejlesztése a változás-orientált közösségi oktatás révén Írországban” című műhelyben.

A műhely az írországi 2021-es Tanulók Fesztiváljának része volt, amelyet az AONTAS és a FuturLabAE-projekt közös munkájával szerveztek.

Lehetővé tenni a tanulók számára, hogy a változások ügynökeivé váljanak

Hogyan teremthetünk változást a felnőttkori tanulás révén, és hogyan teremthetünk befogadó társadalmat? Az AONTAS ezeket a kérdésekkel foglalkozott a Tanulók mint vezetők programban. Ez egy rugalmas részvételi program, olyan módszerek alkalmazásával, amelyek elősegítik az egyéni és társadalmi változások kialakulását. A program felkészítette a tanulásban akadályozott tanulókat saját oktatási útjukra, és fejlesztette az érdekképviselési munkához szükséges kompetenciáikat.

A társadalomnak szüksége van ebben a szakaszban továbblépésre. Programban résztvevőknek volt idejük foglalkozni azzal a ténnyel, hogy mindannyian mások vagyunk.

„Az AONTAS olyan oktatási rendszert akar létrehozni, ahol hallatszik mindenki a hangja” – mondta Dearbháil Lawless, az AONTAS érdekképviselőjének vezetője.

Lawless egy videón mutatta be a tanulók által készített alkotásokat a demokrácia témájában. A tanulók kampányt is terveztek a különböző képességekkel rendelkező emberek jogaiért és a rugalmas felnőttképzési programokért. A program résztvevői értékes felismeréseket mutattak be arról, hogy a tanulóknak partnereknek kell lenniük az oktatásban, és hogyan kell tovább lépniük az inkluzív oktatási rendszer felé.

„Fontos, hogy bekapcsolódj és részt vegyél mindazokban, amelyek érintenek. Álmodj nagyot, tedd, amit akarsz, legyél türelemmel, mindez össze fog jönni, elsőre semmi sem egyszerű, de adj neki időt” – mondta Amy Begley, az Ability Cork egyik tanulója. Begley a társadalom felelősségére is felhívta a figyelmet.

„Nem te vagy a probléma. A társadalom a probléma. A társadalomnak ebben a szakaszban tovább kell lépnie. Rengeteg idejük volt foglalkozni azzal a ténnyel, hogy mindannyian mások vagyunk.”

◀
Learners as
leaders
advocacy
campaign aims

Miért van szükségünk igazságosság-orientált állampolgárságra

A tantermek és a tanulási terek olyan helyek, ahol gyakorolnunk kell a demokráciát, és meg kell tanulnunk hallatni a hangunkat – mondta Niamh O'Reilly, az AONTAS vezérigazgatója a műhely elején tartott megnyitóján. Ted Fleming professzor, (Columbia Egyetem) folytatta ezt az elképzelést, arra reflektálva, hogy a felnőttképzés miként tudja előmozdítani a demokráciát. A demokráciaoktatásról elgondolkodtató előadásában mutatta be, hogyan hasonlítható össze a Facebook használata az állampolgárság három típusával:

Személyes felelősség szintjén az állampolgárok szavaznak és betartják a törvényeket (használja a Facebookot a kapcsolattartáshoz). A részvétel szintjén az állampolgárok vezető szerepet töltenek be a meglévő közösségi struktúrákban (használja a Facebookot a közösségben való részvétel megszervezéséhez). A legmagasabb, igazságosság-orientált szinten az állampolgárok képesek kritikusan felmérni a társadalmi, politikai és gazdasági struktúrákat, és azon dolgoznak, hogy megváltoztassák az igazságtalan struktúrákat (megértsék, hogyan működik a Facebook és hogyan béníthatja meg társadalmunkat).

A Facebook-példa jól bizonyította, hogy miért fontos az igazságosság-orientált állampolgárság demokráciánk jövője szempontjából. Fleming szerint a polgároknak kritikus képzelettel kell rendelkezniük, amely a felháborodásra és a tudatosságra épül, és kritikusan elemezniük kell a jelenlegi politikák és hatalmi rendszerek gyakorlatának következményeit. Például a Covid-19-et nemcsak egészségügyi kérdésként, hanem társadalmi betegségként kell tekinteni.

A demokrácia jobbá teszi az embereket. Nemcsak állampolgárként, hanem mint társadalom is jobbá válunk.

◀ Dearbháil Lawless az AONTAS-tól

◀ Ted Fleming professzor

A tanulható demokrácia alapító okirata

- Megtanulni megtartani a beleérző képességet, hogy el tudjuk képzelni, milyen lehet a mások helyzete, és hogy milyennek kellene lennie.
- Lehetőséget teremteni a kreativitás gyakorlására – a művészet, a tánc, az irodalom, a színház, a kreativitás, a játék minden területén
- Megteremteni az empátia lehetőségeit és mások érzéseinek megbecsülését annak érdekében, hogy megfelelően tudjunk kommunikálni
- Megtanulni felismerni saját és mások egyediségét. Megfelelni annak, hogy e felismerésre mindenkinek szüksége van.
- Hogyan lehet vitatkozni, megbeszélni, argumentálni, megvédeni a nézőpontokat, véleményeket és értékeket egy olyan közösségben, ahol egyenlően tiszteljük a szolidaritást
- Megtanulni tisztelni másokat, különösen azokat, akiket másnak vélünk – menekültek, fiatalok, más vallások, utazók, fogyatékosok, megtanulni a nemek iránti tiszteletet, a férfiak nők iránti tiszteletét. A férfiaknak felül kell emelkedniük (ha kell némi, vagy nagy egyezséggel, de helyet kell biztosítani a hölgyeknek a nyilvános platformokon és társadalom minden területén)
- összefüggéseiben látni a világot

◀ A charter for Democracy that Learns, slide from Ted Fleming's presentation

A szervezeteknek is meg kell tanulniuk hozzájárulni a demokráciához. Fleming bemutatta a „Tanulható demokrácia chartáját”, ahol a civil társadalmi szervezeteknek és a felnőttképzésnek fontos szerepe van. „Tanítsd meg, hogyan tegyenek lépéseket az igazságtalanság ellen, és aktívan támogassák a társadalmi változásokat” és „Tanítsd meg, hogyan kell ragaszkodni a képzelethez, hogy képet alkothassunk másokról” példák a charta irányelveire.

„A demokrácia jobbá teszi az embereket. Nemcsak mint polgárok leszünk jobbak, hanem a társadalmunk is jobbá válik” – zárta gondolatait Fleming. „Meg kell tanulnunk, mit jelent a társadalom kritikus tagjának lenni, és tudatában kell lennünk annak, hogy a rendszerek hogyan működnek, amikor kevesek érdekeit szolgálják. Ez egy tanulási projekt. Ha nem tanulunk, akkor nem lesz demokráciánk” – mondta Fleming.

A közösségi oktatás, mint a változás motorja

A FuturelabAE projekt ismereteket és forrásokat fejleszt a változás-orientált és innovatív felnőttkori tanulás biztosításához, különösen a digitalizáció és a demokrácia területén. Azon az elképzelésen alapszik, hogy a felnőttképzés felhasználható a közösségek, szervezetek és az egész társadalom jobbá, igazságosabbá és egyenlőbbé tételéhez.

„A változás-orientált felnőttképzés általában megpróbál megoldani néhány észlelt problémát” – mondta Jyri Manninen, a Kelet-Finnországi Egyetem professzora a workshopon tartott előadásában. „A változásorientált módszerek újfajta gondolkodást igényelnek a felnőttoktatóktól, a felnőttképzési szolgáltatóktól és a politikai döntéshozóktól.”

A Roscommon Women's Network Cycle Up programja példa arra, hogy a közösségi nevelés hogyan mozdíthatja elő a változásokat, és hogyan teremtheti meg a cél és az összetartozás érzését a tanulók körében. Az események mélyebb beszélgetésekhez és a társadalmi problémák megértéséhez vezethetnek.

A változás-orientált módszerek újfajta gondolkodást igényelnek a felnőttoktatóktól, a felnőttképzési szolgáltatóktól és a politikai döntéshozóktól

Fahy Nora menedzser bemutatta a program létrehozását és sikerét. Nők egy csoportja kezdeni akart valamit a textilhulladékkal, és megtalálni a textíliák újra felhasználásának módjait. Ez a törekvés fokozatosan vezetett el egy környezetvédelmi kezdeményezéshez, amelynek során a résztvevők már textíliákat terveznek és fejlesztenek, hogy felhívják a figyelmet a divatra és a környezet védelem kapcsolatára. A Cycle Up elnyerte az AONTAS Star 2021-es díjat a „Fenntartható fejlődés az oktatásban” kategóriájában.

6. Personal Transformation – Social and environmental change

◀ Roscommon women, picture from Nora Fahy's presentation

„Láthattuk, hogy a közösségi oktatás mintegy motorként, hogyan változtatta meg a nőket és a közösségeket” – mondta Fahy.

A FuturelabAE projekt rámutatott arra is, hogy nemcsak a változás-orientált képzési lehetőségekre, de az oktatáshoz új kapacitással és felkészültséggel rendelkező felnőttképzési szakemberekre van szükség. Új finanszírozási mechanizmusokra is szükség lenne a változás-orientált oktatáshoz.

Text: Sari Pohjola, EAEA

A FuturelabAE Erasmus + projekt (2018–2021) ismereteket és forrásokat fejleszt a változás orientált és innovatív tanulási lehetőségek érdekében. A projekt két online tanfolyamot, két workshopot és egy online eseményt szervezett a témában.

A „Design for change” és „Together for change” online tanfolyamok önálló tanulmányként érhetőek el a projekt weboldalán. A projekt emellett ajánlásokat fogalmaz meg a döntéshozók számára és iránymutatásokat a felnőttképzési személyzet számára arról, hogy miként lehetne változtatás orientált megközelítést alkalmazni az alacsony digitális és polgári kompetenciákkal rendelkező emberek körében.

A projekt záró konferenciáját 2021. június 23-án rendezik meg.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

FuturelabAE
change oriented adult education

◀
23.04.2021
projects

A regionális kapacitás növelése a felnőttképzésben – mondja el véleményét!

A RegALE konzorcium felmérést indított a felnőttképzési szektor regionális és helyi szintű kihívásainak és lehetőségeinek feltárására. A felmérés célja egyúttal az oktatási szervezetek és az érdekeltek hiányosságainak és igényeinek feltérképezése.

Több hatás és fenntarthatóság a felnőttképzési és oktatási szervezetek számára

A RegALE projekt célja a regionális / helyi felnőttképzési és oktatási (ALE) szervezetek hatásának és fenntarthatóságának növelése azáltal, hogy hálózatokat hoz létre, vagy megerősíti azokat a regionális / helyi hatóságok körében. A fő eredmény a projekt partnereinek (és hálózatainak, érdekelteinek, partnereinek és tagjainak) megnövekedett képessége a kihívásokra való válaszadásra. A RegALE hozzájárul az együttműködési struktúrák kiépítéséhez és a felnőttképzési kultúra népszerűsítéséhez a közösségekben, városokban és régiókban.

Első fázis: a kihívások és lehetőségek megismerése

A projekt hivatalosan márciusban indult. A projekt első szakaszában a partnerek háttér-jelentést dolgoznak ki a felnőttoktatás és -tanulás kihívásairól és lehetőségeiről a városokban és régiókban. Létrehozzák a helyes gyakorlatok és kezdeményezések tárházát, amelyek elősegítik a tanulási kultúrát helyi és / vagy regionális szinten. A konzorcium nagyon motivált és nagy elvárásokat támaszt ezzel a projekttel szemben. A projektet az EAEA koordinálja az egész életen át tartó tanulás regionális és helyi önkormányzatainak európai szövetségével (EARLALL). A projekt partnerei: Varázdin megye, Vestland Megyei Tanács, Hellenic Felnőttképzési Társaság (HAEA), AONTAS, Ész-Nemformális Felnőttképzési Társulás, Tanulási és Munkaügyi Intézet, VHS Baden-Württemberg, Felnőttképzési Borås és a Sienai Egyetem.

Mondja el véleményét a RegALE felmérésen keresztül

Ha részt akar venni a helyi és regionális döntéshozók és az ALE érdekeltjeinek csoportjában, ossza meg velünk véleményét a RegALE felmérés kitöltésével. Cserébe a válaszadók értékes hozzájárulást kapnak más uniós válaszadóktól, döntéshozóktól és érdekelt felektől, valamint hozzáférést kapnak felmérésünk eredményeihez.

A felmérés eredményei alapján a ReGALE konzorcium átfogó leírást készít a felnőttképzési és tanulási rendszerek vonatkozó politikáiról és szempontjairól, felméri a rendszerek erősségeit és gyengeségeit, és javaslatot tesz a további reform lehetséges útjaira.

HOZZÁFÉRÉS A REGALE FELMÉRÉSHEZ

A felmérés kitöltése körülbelül 15 és 30 perc közötti időt vesz igénybe, és május 19-ig elérhető. A válaszokat, dokumentumokat és linkeket bármilyen nyelven be lehet nyújtani. A válaszokat a kutatócsoport névtelenül és bizalmasan kezeli, és csak a RegALE projekt céljaira használja fel.

Szöveg: EAEA

További információ a projektről: [RegALE project](#)

Nyugdíjasok képzése interneten, COVID idején

A magyar statisztikák szerint Magyarországon a születéskor várható élettartam 75-80 év. Ez azt jelenti – különösen, ha a nők 40 éves munkaviszony utáni kedvezményes nyugdíjba vonulásának lehetőségét figyelembe vesszük –, hogy előreláthatóan 15-25 évet töltenek el az emberek nyugdíjasként. Egyáltalán nem mindegy tehát, hogy életünknek majdnem a negyedét hogyan is éljük le.

A COVID okozta világméretű járvány következtében életünk eseményei többnyire az otthonunkban zajlott, történt az akár emeletes ház kisebb-nagyobb lakásában, akár kertes házban. Jómagam is nyugdíjas vagyok. Mint több civil szervezet vezetője igyekeztem kapcsolatot tartani a nyugdíjas klub, valamint az egyesület tagjaival. Több közösségszervező internetes tanfolyamot elvégeztem, konferenciákon vettem részt, és egyéb nyugdíjasoknak szervezett előadásokat hallgattam meg. Erre buzdítottam nyugdíjas társaimat is, nem sok sikerrel. Kíváncsi voltam, vajon más vidékeken élő nyugdíjas társaim hogyan tudtak alkalmazkodni ehhez az élethez, milyen késztetést éreztek magukban arra, hogy például neten keresztül tájékozódjanak, esetleg tanuljanak? Nyilván ez a késztetés függ a lehetőségektől is.

Van-e esélyük a nyugdíjasoknak nem iskolarendszerben képezni magukat?

A téma mindenképpen megérdemel egy alapos felmérést, most csupán ízelítőt adunk az alábbi információkkal a helyzet összetettségéről és a kérdés fontosságáról.

Hegyesiné Orsós Éva, az Életet az éveknek Országos Szövetségének elnöke:

Örömteli dolog, hogy több helyen működik idősök egyeteme. A probléma, hogy a 65+-os korosztályban nincs meg a tudatosság. A nyugdíjba vonulónak fel kellene készülnie a következő húsz évre, mert hihetetlenül sok minden megváltozik az életében. Sokkal nagyobb gonddal kellene a képzéssel foglalkozni. Fontos, hogy más módszerrel kell tanítani az időseket, mint a fiatal korosztályt.

A Szövetség számára a tanulás kiemelt fontosságú. Az idősök szabadidejét szeretné minél több településen megszervezni, mert akik ott tanulnak, lépést tartanak a világ változásaival, valamint egy közösség tagjaivá is válnak.

A járvány idején online szervezték meg az idősök szabadidejét, több előadáson vehettek részt az érdeklődők. Ezt folytatni kívánják.

Szendrődy György, a Nyugdíjasok Országos Szövetsége Nógrád megyei elnöke

elmondta, hogy online képzés a nyugdíjasok körében nem volt. Csak kevés Nógrád megyei nyugdíjasnak van netje. Facebookon szoktak megjelentetni különböző írásokat, azokhoz szólnak hozzá. Ezenkívül a Hálózat tv körzeti stúdióiban ismeretterjesztő filmeket, érdekvédelmi műsorokat tudnak megnézni az érdeklődők. Fontosnak tartja, hogy a nyugdíjba vonuló bekerüljön valamilyen közösségbe, enélkül hamar leéppülhet.

A jászfényszarui Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság az írásait, ismeretterjesztő és oktató anyagait a honlapjukon, a moodle platformon és a közösségi médiában a facebook oldalukon és facebook csoportjaikban jelentetik meg. A zoom alkalmazásra csak egy szűkebb kör készült fel – pl. az elnökségi ülések ebben a formában megtarthatóak. Az a tapasztalat, hogy a közösségi média használata a legelterjedtebb – a célközönség itt jobban elérhető. E sorok írója a fent megszólalókon és idézetteken kívül beszélt fővárosi, kisvárosi, falusi nyugdíjas szervezetek vezetőivel Nógrád megyében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében, Szolnok megyében. Szinte valamennyien arról számoltak be, hogy nincs igény az online összejövetelekre bármilyen tartalommal is bírjon az. Mindössze egy kultúrház (romhányi) minősítette eredményesnek a gyógynövényes bemutatóját, valamint a jeles napokhoz kapcsolódó műsorait a neten.

Természetesen nem az általánosítás a cél, csak ez a konkrét tapasztalat a megkérdezetteknél.

Az mindenképp megállapítható, hogy rengeteg a tennivalónk ezen a téren. Az idősebb korosztály életminőségének javítása kell legyen a cél!

Hugyag, 2021. április-május

Lejegyezte:
Lovas Ilona

A Jászkun kerület első földmérő és vízépítő mérnöke

A Bedekovich Emlékév 2019/2020 zárásaként a Népfőiskolai Társaság nagyobb elismerést nem is kaphatott volna, mint id. komori Bedekovich Lőrinc személyének, munkásságának elismerése. Az életműve nemzeti érték, amely része a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Értéktárnak. A Bizottság, megismerve a geodéta gazdag életútját, a felterjesztést továbbvitelre javasolja.

Jelenleg a Társaság elnöksége a szakmai támogató ajánlások, elismerések bekérésén dolgozik. Így került sor a geometra valamikori munkaterületét is érintő szakhatóságok, levéltárak, felsőfokú intézmények, országos civil szervezetek megkeresésére, amely eredményéről a következő lapszámokban tudósítunk.

CURIOSUMOK

A Bedekovich kutatás kapcsán a fellelt dokumentumokból s a felterjesztő javaslatból néhány alkalommal egy-egy érdekes részletet mutatunk be.

1774-ben Mária Terézia királynő rendeletben parancsolta meg, hogy az egyes megyéknek földmérőt kell alkalmazniuk. Ezért Pest vármegyében 1777-től Balla Antal, Heves vármegyében 1778-tól Litzner Jánost alkalmazták megyei földmérőként. A rendelet és valószínűleg a szomszédos vármegyék hatására a Jászkun Kerületnek is földmérőt kellett fogadnia. A kerületek közgyűlése 1779. június 2-án tárgyalta a földmérő alkalmazásáról. A mérnöki hivatalra a huszonnyolc éves Bedekovich Lőrinc jelentkezett, aki kiváló ajánlólevelet kapott akkori munkaadójától báró Orczy Lőrinctől. A korszak jelentős irodalmára részére ugyanis Bedekovich Lőrinc már ekkor számos földmérést végzett. Bedekovich a közgyűlésen bemutatta eddigi elvégzett munkáinak igazolásait, valamint Kiskunhalas város határának felméréséért neki járó kétszáz arany kifizetésének bizonylatát. Mindezek figyelembevételével a kerületi hivatal javasolta a nádornak Bedekovich Lőrinc földmérő felvételét évi kétszáz arany fizetéssel, hiszen alkalmazását indokolta az a tény is, hogy a helységek közötti ügyekben gyakori volt a véleményeltérés. A nádor végül a rá ruházott hatalomnál fogva Bedekovichot, „mint a szülőföld fiát”, felvette mérnöknek.

Forrás: https://adtplus.arcanum.hu/hu/view/VizugyiKozlemenyek_1987/?query=SZO%3D%28Orczy%29&pg=667

Báró Orczy Lőrinc ajánlólevele Bedekovich Lőrincről Almássy Pál jászkun kapitánynak

(1779. május 21.)

Informáltatom, hogy Nemes Jász, és Kun Districtusok1 különös ususokra2 egy bizonyos Geometrat3 pro Communi4 szándékoznának tartani s szerezni; és mivel ezent meg adó Bedekovics Lőrinc Uramat az el múlt két esztendőkbekben itt s amott jószágomban applicálván5 mindennemű Geometrica operatioit6 helyessen s cum approbatione omnium7 véghez vivén, ollyannak lenni esmérem az ki az mondott Nemes discrictusoknak tellyes contentumokra8 szolgálhat; Ha azért mind ekkoráig illyetin Emberrel provideálva9 nem volnának említett Bedekovics Lőrinc Uramat az Úr Consiliaris Uram10 gratiajában recommendáлом11 annál inkább, mennél nagyobb reménségem vagyon, hogy tökéletes maga viseletében, s a szükséges tudományában különössen az Úr Consiliarius Uram is tellyes meglegedését fogja tapasztalni, kibenis azomban, ha kegyes resolutiójához12 az Úrnak Consiliarius Uramnak szerencséje lészen, eránta való informatióját magamnak ki kérem ...

SZML Jászkun Ker. ir. D Capsa, XII. Fasc. 8. No. 16.

1 Kerületek	7 mindannyiunk jóváhagyásával
2 alkalmazásokra	8 meglegedésükre
3 földmérő, mérnök	9 ellátva
4 a közösség számára	10 tanácsos úr
5 alkalmazván	11 jóindulatába ajánlom
6 földmérő munka	12 elszánás (válasz)

„... azért csak Róvja fel a kapufélfájára, hogy el ne felejtse ...”

(Fazekas Mihály)

Idősebb Bedekovich Lőrinc13 (Jászapáti 1751. augusztus 8. – Jászfényszaru 1823. november 23.) pályafutása során legfontosabb feladata volt a *települések határainak felmérése*. Több helység hatá-

rát többször is újramérte, illetve ha kellett, akkor igazságot tett a helységek pontos határait illetően. A településeken belül pedig többször kérték fel *új utcák tervezésére és házhelyek kijelölésére*. Mint földmérő *utak, hidak és posta állomások tervezését végezte*. Bedekovich valóban mestere volt a *malomzúgók, zsilipek és gátak* tervezésének. Sőt ma már tudjuk, hogy kisebb épületeket, így például *iskola és kocsmá* épületet is tervezett. Az egyes települések, vagy éppen a kerületek és a Helytartótanács részére számos *birtokjogi és vízügyi jellegű térképet* készített. Saját tervei és térképei mellett a Jászkun Kerület településein *más mérnökök, kőművesek és molnárak által készített tervek véleményezése*, és ha szükséges volt, akkor javítása is a földmérő feladata volt. *Jászfényszaruval kapcsolatban* idősebb Bedekovich Lőrinc nevéhez *több utca kijelölése, a Zagyva és a Galga folyók feltérképezése és a vízimalom rendezése* is fűződik. Pl: „1784 tavaszán, a Zagyván és a Tiszán rendkívüli árvíz vonult le, ennek tapasztalatai alapján 1785-ben Bedekovich Lőrinc a kerületi gyűlés elé terjeszti a Jászság vízügyi problémáinak megoldására vonatkozó javaslatait. Térképének Jászdózsa környezét mutató részletén jól látszik a folyókanyarulatok, vízfolyások, erek szinte kaotikus „hálózata”.”

Forrás: Kovács István László A Jászdózsa vízimalom története <https://vitkovics12.wordpress.com/jaszdozsa/dosai-vizimalom/> ; http://www.jaszdozsa.hu/e107_files/downloads/ertektar/vizimalom.pdf

13 Laurentium Bedekovits

Bedekovichot hivatala Jászberényhez kötötte, térképei jórészt Jászfényszarun készültek, amit munkáin meg is említett. Ezek a feladatokon túl, mint a Jászkun Kerület tisztségviselője a kerületek közgyűlésein különféle építési és a földterületeket érintő ügyekben kirendelt tiszti küldöttségekben is számtalanszor részt vett. Bedekovich Lőrinc már a XIX. század elején javasolta a kerületeknek, hogy a futóhomok megkötésére telepítsenek erdőket. Mint ügyes rajzoló 1808-ban őt bízta meg József nádor jászberényi és karcagi látogatásainak tiszteletére emelt obeliszk megrajzolásával, a képeket pedig a Jászkun Kerület székházában állították ki.

Forrás:

https://honismeret.hu/sites/default/files/media/document/2018/04/16/honismeret_1988_2_sz.pdf
https://epa.oszk.hu/03000/03018/00079/pdf/EPA03018_honismeret_1988_02_024-028.pdf

Munkája érdeméért *1801-ben a Jászkun kerület tiszteletbeli táblabírója címet nyerte el*. Bedekovich földmérő a kerületeken kívül is elismert szakember lehetett, hiszen munkahelyén kívül több helyen is megbízták felmérések készítésével. Így dolgozott *Heves és Külső-Szolnok vármegyében*, Egerben, Újszászon és Tiszaburán, illetve *Pest vármegyében* Szentmártonkátán és Nagykátán is.

Hivatalának negyvenegyedik évébe lépve id. Bedekovich Lőrinc 1819. augusztus 23-án beadvánnyal fordult a Jászkun Kerület Jászberényben ülésező Közgyűléséhez. Ebben kérte, hogy *„40 esztendeig híven viselt szolgálatjának tekintetéből egész saláriummal jubiláltasson, vagy pedig ha szolgálatjába továbbra is meg hagyattatna, ezen esetre honorarius palatinalis assessorii characterrel meg vigasztaltasson.”*¹⁴ Kérelmét a Közgyűlés tiszteletben tartotta, és korábbi éves fizetése meghagyása mellett engedélyezték számára a nyugdíjba vonulását.

¹⁴ MNL JNSzML, IV.1.a. A Jászkun Kerület Nemesi Közgyűlésének iratai. Közgyűlési jegyzőkönyv 1404/1819.

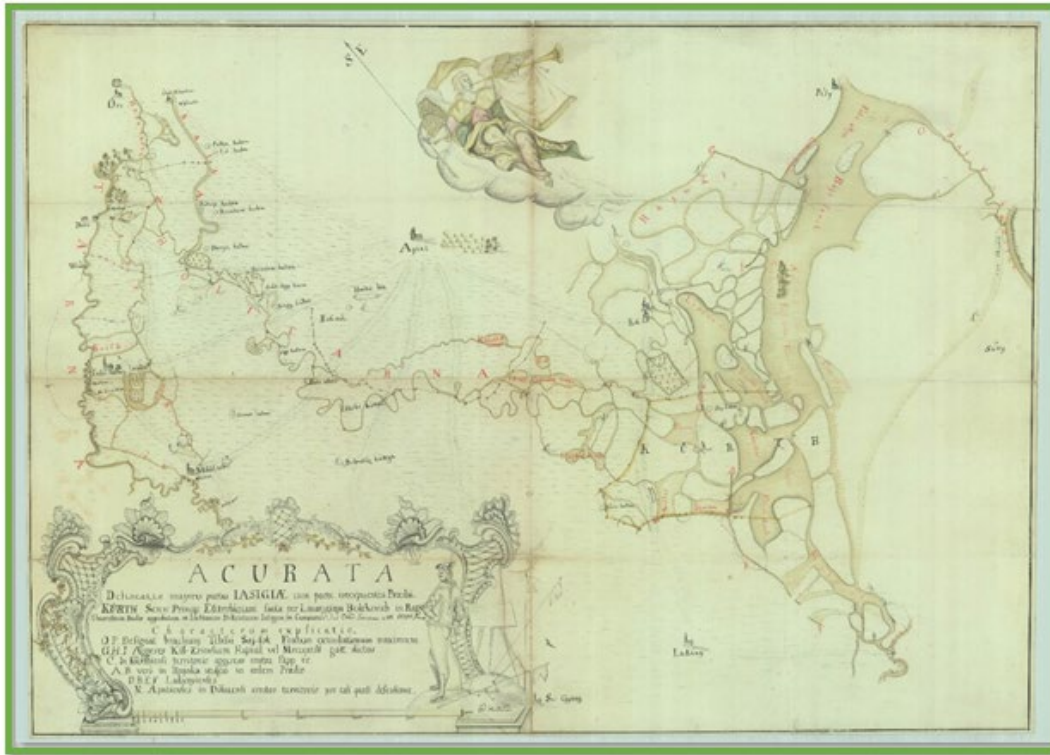
Forrás: Horváth Gergő Id. komori Bedekovich Lőrinc főmérnök emlékezete Catastrum 7. évfolyam (2020) 1. szám 3-16.

A földmérő negyven év munkája után 1819. végén nyugdíjba vonult. Több mint száz kéziratos térképet, tervet hagyott ránk. Hivatalát fia, ifjabb Bedekovich Lőrinc vette át, aki rövid ideig a Hármaskerület majd a Jászság mérnöke volt. Az id. Bedekovich *nyugdíjas éve alatt is tovább dolgozott*, önszorgalomból új térképeket készített, illetve a fia által készített *másolatokat hitelesítette*. Örök nyugalomra Jászfényszarun helyezték. Dr. Farkas Kristóf Vince történész és Horváth Gergő a MNL Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltárának igazgató helyettese kutatásának köszönhetően egyre bővül a tudásunk, írásaikban gazdag ismeretanyagot találunk a geodétához kapcsolódóan.

Forrás: <http://www.bedekovich.hu/oldal/id-bedekovich-lorinc>

Kovács Béláné Pető Magdolna
 Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság

Földmérő a térképen

Az MNL Heves Megyei Levéltárában található Jászság térképe Kürt puszta határával (MNL HML XV.9. T 187.). A latin nyelvű leírás szerint a 71x49 cm méretű színes papírtérképet a herceg Esterházyak megbízásából Bedekovich készítette 1779 októberében, amelyen megörökítette önmagát is. A térkép latin nyelvű jelmagyarázata (explicatio) díszes barokk keretben található, a méretskála a keret két oszlopa között húzódik. Az információk körbefoglalása, díszítőelemekkel való ellátása adott teret a térkép készítőjének, hogy mint művész is megnyilvánuljon. Itt nem kötötték a térképkészítés szabályai, maga dönthetett arról, hogy mi kerüljön a képre. Bedekovich két oszlopfőt kapcsolt egybe a barokk jellemzően kedvelt motívumaival, rácsvonalakkal, kagylókkal, csigákkal, s a jobb oldali oszlopnál egy földarabon állva saját magát is megjelenítette a képen. A mérnök fokosára támaszkodik, munkáját befejezte, mellette a földmérő elengedhetetlen munkaeszközei, rajzállvány, jelző és kitzűző rudak láthatók.

Forrás: Dr. Kovács Melinda Földmérő a térképen (MNL A hónap dokumentuma 2020.05.25.)

https://mnl.gov.hu/mnl/hml/hirek/foldmero_a_terkepen

A Bedekovich Emlékév 2021-ben is folytatódik Jászfényszarun

„270/220”

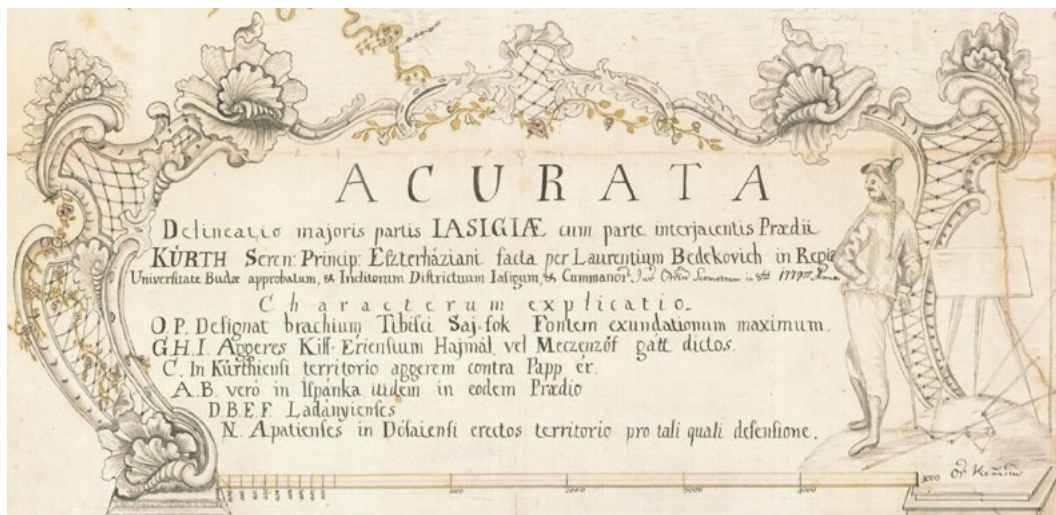
A jászfényszarusi népfőiskolai társaság névadója idősebb komori Bedekovich Lőrinc 270 éve, 1751. augusztus 8-án született a redemptus Bedekovich István és Hiller Anna gyermekeként Jászapátin. A geodétát 220 éve, 1801-ben munkája elismeréseként a Jászkun Kerület közgyűlése tiszteletbeli táblabírójának választotta meg.

1777 és 1779 között Bedekovich Lőrinc a budai Királyi Egyetemen vizsgázott, így hiteles földmérői képzettséget szerzett. A Jászkun Kerület 1779. június 2-án választotta meg Bedekovich Lőrincet a Jászság, a Nagykunság és a Kiskunság közös földmérőjévé. A földmérő viszont nem szülővárosában Jászapátin és nem is a Jászkun Kerület központjában, Jászberényben, hanem **Jászfényszarun telepedett le** feleségével, Pruzsinszky Erzsébettel, akitől Jászfényszarun született három gyermeke: Mária, Vencel és Lőrinc. **Munkáját többségében itt végezte, különleges kéziratos térképei közül is több Jászfényszarun készült.** A földmérő negyven évi munkája után 1819. december 31-én nyugdíjba vonult. Hivatalát fia, ifjabb Bedekovich Lőrinc vette át. A földmérő nyugdíjas éve alatt is – zömmel Jászfényszarun – tovább dolgozott, hiszen önszorgalomból további új térképeket is készített. Idősebb Bedekovich Lőrinc életének hetvenharmadik évében 1823. november 15-én hunyt el Jászfényszarun.*

„240/200/40” – Bedekovich személyéhez kötődően 2019. év kettős évfordulót is hozott – 240 éve került a kerület főmérnöki hivatalába, amelyet 40 éven át ellátott és 200 éve kérte, kapta meg a nyugdíjaztatását. A jeles évfordulókról a népfőiskolai társaságunk a Magyar Nemzeti Levéltár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Levéltárral közösen BEDEKOVICH EMLÉKÉV keretében 2019-ben, 2020-ban – szakmai konferenciával, kiállításokkal, rajz és fotópályázati felhívásokkal emlékezett meg.

A geodéta munkássága, mint nemzeti érték, a népfőiskola ajánlásával és a levéltárak támogatásával 2020-ban felvételre került a Megyei Értéktárba.

* Forrás: Farkas Kristóf Vince: id. Bedekovich Lőrinc <http://www.bedekovich.hu/oldal/id-bedekovich-lorinc>

80 éve indult útjára az első Jász Népfőiskola

1941-ben szervezték, majd 1942 januárjában három hónapos bentlakásos népfőiskolai tanfolyam keretében 11 településről érkezett 32 fiatal tanult népfőiskolai keretek között a jászberényi Állami Tanítóképző Intézetben, az akkori főiskolai tanároktól. Turóczy dr. Veszteg Rozália írásából – A jász népfőiskolák történetéből, Honismeret 1992 – olvashattunk az első Jász Népfőiskola szervezéséről, indításáról a megye közművelődésében betöltött szerepéről.

A két világháború közötti népfőiskola mozgalom helyzetéről a Boros Lajos által szerkesztett és 1944-ben megjelent elemző, értékelő összefoglalásból kapunk ismereteket. A tanulmánykötetet azoknak az adatoknak a feldolgozásával készítették, amelyeket a belügyminiszteri körrendelet alapján kértek be valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjétől és a megyei városok polgármestereitől. A körrendelet megalkotásának elsődleges célja az volt, hogy a népfőiskolai mozgalom egyre nagyobb mértékű kiteljesedéséről átfogó képet kapjanak. Ebből az országos kimutatásból megtudhatjuk, hogy 1922. és 1942. között megyénk területén Jászberényben és Karcagon szerveztek népfőiskolákat. (Az adatgyűjtés nem volt teljes, hiányzik belőle a mezőtúri és törökszentmiklósi protestáns népfőiskola. Kovács Bálint: A magyar népfőiskolák múltja 1948-ig. Népfőiskola tegnap, ma, holnap. Szerk.: Harsányi István Bp., 1991. Püski-MNT 71-73. old.) A korabeli helyi sajtóból az időpontok könnyen ismertté válnak (Ugar. 1942. jan. 10., Jász Hírlap Jászberény, 1942. jan. 10.). Így tudjuk, hogy az első jász népfőiskola megnyitására 1942. január 8-án került sor a Jászberényi Tanítóképző Intézetben. A karcagi népfőiskola szintén 1942-ben nyílt meg, anyagi helyzetéből és szervezési nehézségekből adódóan azonban csak rövid ideig tudott működni.

A Jászság, Jászberény és a jász falvak kihasználva azt a szellemi légkört, amit a térségben élő értelmiség, a tanítóképző intézet és a középiskolák tudós tanárai, a jászság tollforgatói művészei jelentettek, jelentős eredményeket értek el az iskolán kívüli népművelés területén. Ilyen előzmények után került sor az első jász népfőiskola megszervezésére. A szervezésben Vágó Elemér –gyakorlóiskolai tanár– személye meghatározó volt. Az 1941 őszen megkezdődött szervezésnek két útja: az Ugar című folyóiratban megjelent felhívás az 1942 januárjában induló népfőiskolára, valamint az a körlevél, amelyben a jász falvak polgármestereitől várták azoknak a fiataloknak a népfőiskolára küldését, akikre visszatérésük után a faluvezetésben számítanak. Forrás: http://epa.oszk.hu/03000/03018/00105/pdf/EPA03018_honismeret_1992_05_024-026.pdf

A név kötelez, így a Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai Társaság, mint a megye, immár 28 éven át és jelenleg is – egyetlenként – működő népfőiskolája elkötelezett az elődök megismerése, elismerése és megismertetése iránt. Reményeink szerint – a járványügyi helyzet függvényében – kora ősszel sor kerülhet egy Jász Népfőiskolai Emlékülés megvalósítására, amelynek előkészítése már zajlik – folyamatban van a partnerek megkeresése, az előadók felkérése, az időpont és helyszín egyeztetése.

140 éve, hogy a jászfényszarusi római katolikus iskola a későbbi Leányiskola felépült és megkezdődött ott az oktatás. A helyet ma a Tanítók emlékműve őrzi. Régi iratok nyomán érdekességek megtekintésére invitáljuk – későbbi írásokban – az olvasót. Kérjük, kísérik figyelemmel a népfőiskola honlapját (www.bedekovich.hu), közösségi oldalát és facebook csoportjait – *Bedekovich Galéria, Bedekovich Korhátártalan Akadémia, Bedekovich Almárium* –, ahol tájékoztatást adunk az aktuális eseményekről, felhívásokról és feltárt értékeinkről.

Közreadta:

Kovács Béláné Pető Magdolna
Bedekovich Lőrinc Népfőiskolai társaság

„ÉLET VIDÉKEN a COVID – 19 alatt és után”

Figyelemre méltó kis füzet jelent meg 2021 tavaszán az **Agrár és Falusi Ifjúsági Körök Jász- Nagykun Szolnok megyei Egyesülete** és a „**Europe Direct Szolnok**” kiadásában. Az „**ÉLET VIDÉKEN a COVID – 19 alatt és után**” címmel megjelent füzetet szerkesztő Bali István, az egyesület elnöke és László Cecília, a „Europe Direct Szolnok” munkatársa arra vállalkoztak, hogy megkérdezzék néhány, elsősorban Jász-Nagykun Szolnok megyében élő fiatal vállalkozót, hogyan élték / élik meg a karantén alatti hónapokat, munkájuk, terveik hogyan alakultak. A sok negatívum mellett tudnak-e valami biztatót is mondani a jövőre vonatkozóan és vannak-e új terveik.

Mivel a kiadvány az Európai Unió társfinanszírozásával készült, a 48 oldalas füzetben olvashatunk rövid beszámolókat erdélyi, francia, lengyel, belga és portugál tapasztalatokról is. Bali István, – a MER (Európai Vidék Mozgalom) magyarországi jeles képviselője kereste meg a külföldi partner szervezeteket, s kért beszámolókat a Covid-19 alatti helyzetükről, nehézségeikről, terveikről.

Nyolc beszámoló olvasható Jász-Nagykun Szolnok megyei szerzőktől, 7 beszámoló pedig a külföldi partner szervezetek részéről.

A válsághelyzet miatt a legtöbb írás az idegenforgalom és vendéglátás nagymértékű visszaeséséből adódó nehézségeket feszegeti. Pozitív tapasztalatként azonban többen beszámolnak a biotermékek, helyi termékek, kézműves termékek értékesítésének új formáiról, a helyi piacok megszervezéséről, a kiszállítással megvalósuló online vásárlási lehetőségek biztosításáról. A termelők az együttműködés új formáit dicsérik, a közösségi médiában való együttes megjelenést, a messenger csoportok kialakítását. Olvashatunk a francia partner által írt „click and collect” szolgáltatásról, ami azt jelenti, hogy az interneten lefoglalt, megvásárolt árut összekészítik, majd a vevő átveheti egy kijelölt helyszínen.

A lengyel szerző a Sucha Beskidzka turisztikai - idegenvezetői szolgáltatásainak Covid alatti helyzetéről ír. A dél-lengyelországi térség, a Beszkidek hegység gyönyörű természeti környezete, nagyon nehéz időszakot élt át, mivel itt a turizmus az egyik legfőbb gazdasági ágazat. Lecsökkent a szállást és egyéb idegenforgalomhoz kapcsolódó szolgáltatást igénybe vevők száma. A hazai turistákon kívül pedig nagyon számítanak a külföldről jövőkre is.

Olvashatunk néhány rövid beszámolót az általános iskolai és főiskolai oktatás online módszerekkel kapcsolatos nehézségeiről, az egyenlőtlen eszköz ellátásról a vidéki iskolák esetében és a könyvtári szolgáltatások eddigi kölcsönzési gyakorlatának megváltozásáról, a könyvtárosok - jövőbeli - terveiről.

A kis füzet írásai egy állapotot rögzítenek: a 2020/2021- es évek rendkívüli helyzetéről tudósítják az olvasót. A vidéken élő emberek összefogásáról, kreativitásáról, találékonyságáról és az összefogás eredményeiről. Mindebben a településeken élő, a helyi közösségeket szervező, irányító személyeknek nagy szerepe van, s ez így van akár erről a megyéről, akár külföldi partnereiről legyen szó.

(Kiadta: Europe Direct Szolnok, Nyomdaműhely Kft. Szolnok, 2021)

Elemzés

Az „Elemzés” sorozat részeként a DVV International (Német Népfőiskolai Szövetség Nemzetközi Intézete) közzé teszi mélyreható vizsgálatait és tanulmányait a felnőttképzés és annak fejlesztése közötti összefüggésekről.

Az intézet szakértelmét mintegy 30 országban végzett nemzetközi projektmunka, a hálozatokban és egyesületekben folytatott globális együttműködés, valamint a németországi felnőttképzési központok tudása és tapasztalatai alkotják.

A felnőttkori tanulás és oktatás finanszírozása (ALE)

A kérdés gyakran volt tanulmányok, tudományos projektek, konferenciák és publikációk tárgya.

Kétféle ALE állami forrásból történő finanszírozása – az írás-olvasás és az alapvető készségek biztosítása, valamint a továbbképzés és a szakmai fejlődés – sok országban széles körben elfogadott és többé-kevésbé biztosított is. A népszerű (közösségi, liberális) oktatás finanszírozása, mint az ALE harmadik fő területe még mindig vitatott kérdés, amelyet csak néhány, többnyire fejlett országban lehet pozitívan megoldani. Az érdekképviseleti és lobbizás munkája, valamint a közpénzek biztosítását szolgáló tanácsadási szolgáltatások kihívást jelentenek: részben azért, mert a különböző országok politikai és döntéshozói nagyon korlátozott erőforrásokkal rendelkeznek az oktatási rendszerek alakításához; valamint azért, mert viszonylag kevés ismeret áll rendelkezésre a meglévő finanszírozási modellekről és keretrendszerekről, a társadalom széles rétege számára várható előnyökről, amelyek az ALE ezen területének állami finanszírozásából származhatnának.

Analysis: [Public Financing of Popular Adult Learning and Education \(2021/English\)](#)

[Download als PDF](#)

[Download als Flipbook](#)

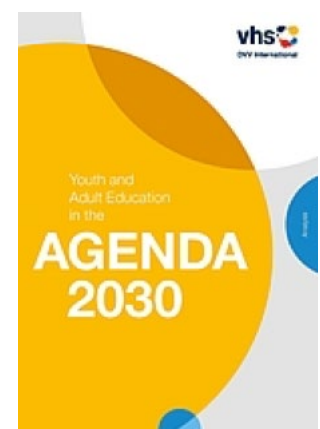
AGENDA 2030

A DVV International úgy véli, hogy ez a tanulmány – „Ifjúsági és felnőttképzés az Agenda 2030-ban – rávilágít az ifjúsági és a felnőttképzés jelentős szerepére a fenntartható fejlődés megvalósításában.

Döntő fontosságú megjegyezni, hogy a kötet tanulmányai szerint nemcsak az ifjúsági és a felnőttképzésnek kell nagyobb figyelmet kapnia az oktatási közösségben, és bemutatják azt az átfogó megközelítést is, ahogyan kezelni kell és lehet számos célt.

Analysis: [Youth and Adult Education in the Agenda 2030 \(2019/English\)](#)

Autorin: Britta Schweighöfer

Magyar Népfőiskolai Társaság

8282 Mindszentkállya, Jókai u. 40.

Tel.: 06 (20) 610 05 06

www.nepfoiskola.hu

marta@nepfoiskola.hu